

Г Л А В П О Л Ъ І Т П Р О С В Е Т
Пемыдлун-бырѣдан Ставрочмуывса-Чрезвычајнеј-Коміѣја

І. В. ЖЕРЕБТСОВ

ВЕЛӦдЧАМ СТАВНЫМ

ГЫРЫѢАСЛЫ-ВЕЛӦдЧАН-
-ЛЫддӦГПАНЫѢ

1928-во, Мӧснау
ССРС-са-јӧзјаслӧн Шӧрса-њига-леѣан-ин

Коми-3
4-82

Гос. Публичн. Б-ка
1929. 245
Об. экз. Лигр.

му

уна му

му уна

1 му

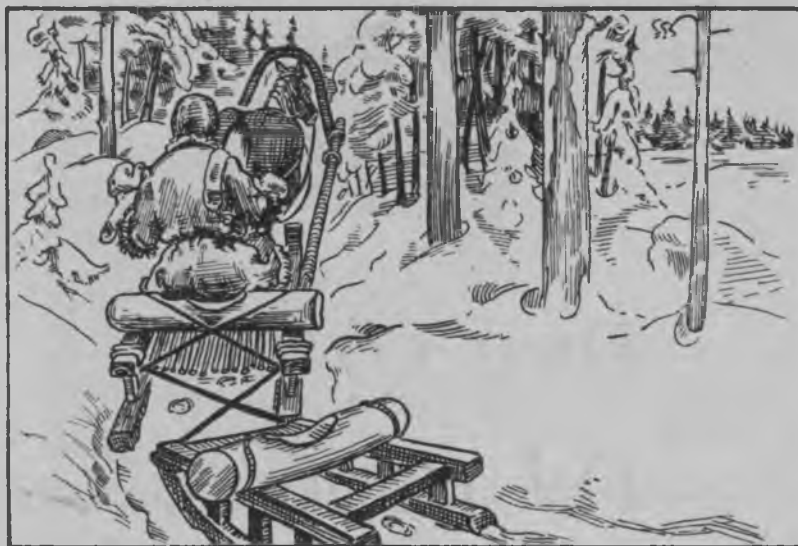
пу

уна пу

пу уна

уна му

З пу

Муна пула расö.

Расö муна.

Муна пула.

Пула муна.

Пу уна.

Муна 4 пула.

Аа Уу

Пуö сötö.

Пу пörö.

Уна пуö сötö.

Уна пу пörö.

Тан уна пу.

Тан 9 пу.

Сöта 6 пуö.

Öö Нн Тт

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

Ларö сötö пу.

Наум пу лöсö.

Пу лöсöма.

Пу тöлалö.

Тöла.

Тöла лун.

Талун тöла лун.

Муна матö.

Лл Мм

Пашö нуалö лөп.
Маша нуалö лөп.
Лөп уна.
Лөп лоö—шонала.
Шонала—муна расö.
Муна понөн.
Пон Пашö Пашалөн.
Олам понөн.

Пп Шш Оо

Пашö муно понөн.

Марат мунö расö.

Рас ылын.

Расын Марат сотö тыла.

Сашö сылы отсалö.

Тыла сотöм—пу лотöм.

Рас сотам—тоналам.

Расын олöны уна тар, тулан.

1 тулан сулалö 20 ш.

1 тар сулалö 40 ур.

Сс Ыы .

Тыла сотöм-пу лотöм.

Ылын расын Пашөлөн тыла.

Пашө mödö тыла сотны.

Mödö понөн.

Лоо мунны 2 лун.

Пашө, ну шытө.

Расад уна ош.

Мунёны möd лун.

Налы паныд ош.

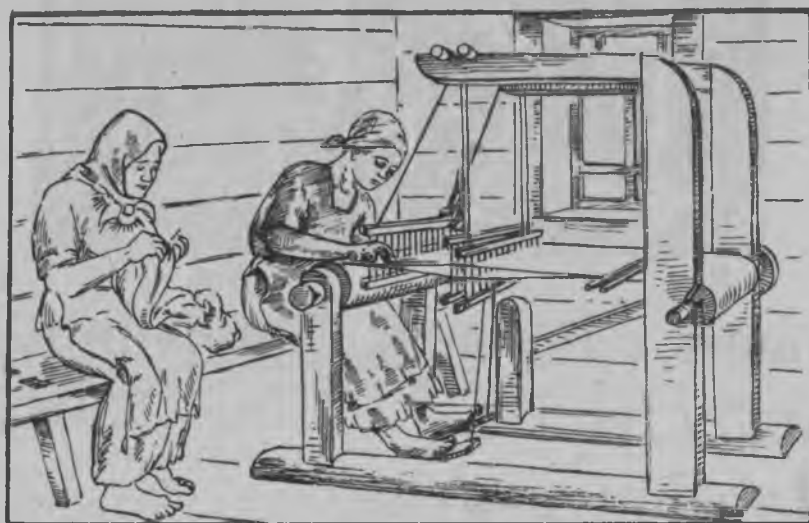
Пон пурө ошөс.

Пашө оштө шыён топөдас.

Ош пөдө.

dd

10.20.30.40.50.60.70.80.90.100.

домö олöма уна.

Олөм-лад төдө.

Сашө том-на.

Олөмсө төдмалө.

Сашө отсалө мамыслы.

домö шушун дөмө.

Сашө таса помалө.

домö шыд пуө.

Сашө лудө мөс нуөдө.

домö олөмсө төдө.

Рöман олö расын шор-дорын.
Сылөн уна му.
Шор-дор туруна.
Рöманлөн 5 мөс.
Турун мөслы тырмө.
Сöмын ош орөдө Рöманөс.
Арын нөдтөма 2 мөс, 100 ш.
дон.

Расын Рöманлы прөмыс тыр.
Расын уна ур, тар, сан, тулан.
Рöманлы отсалö руд-нон.
Понсö Рöман шуö „Нырөн“.
Пон сылөн сулалö мөс-дон.

Р р

Алым-олөм дорам!

Öрiнлөн олөм.

Öрiн муртса долалө, морөсыс топө-
дөма-да. Пырис сы-дiнө Мiрон-Анна.
Анна отсалiс Öрiнлы өттор-мөдтор.

Öрiн төрыт Мiшөлы 15-пуд-ид нуө-
ма. Му сылы iндөма. Таса-дөра нанө-
ма. Пыслы дөрөм дөмөма. Пур дома-
лөма да тыс сунлөма. Сы-нонда рыт-
нас морөсыс топөдөма.

II

Öрiнөс олөмыс орөдiс.

11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20.

Коммуна.

· Мі пырім коммунао. Мішө - Пашөс
індім старөстао. Мі олам öні öтлаын.
Коммунаын уна машина. Мыр нөрөдім
машинаөн. Турун ідралім машинаөн.
Талун машинаөн ідралөны ід. Маши-
наыд колантор.

Öтка - мортлы машина дона. Уна-
-мортлы öтлаын машина донтөм.

Коммунаын олөм—долыд-олөм.

КК

*Машина-пыр лоо
долыд-олөм.*

Јола-мөсјас.

Коммунаын мөсјас олөны өтлаын. Тујтөм мөсјассө иналим. Öнi картаын 15-јола-мөс. Јөлыс мијан мөсјаслөн пыр codö.

Мыј-понда?

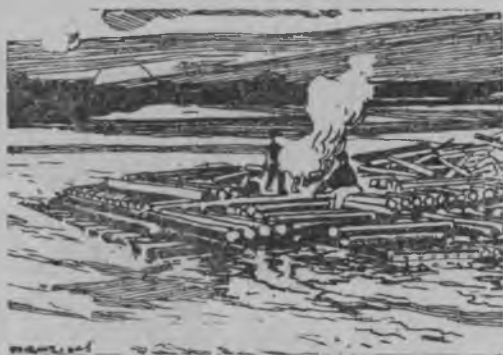
da со-мыј-понда:

Мөсјас олөны шонид-картаын. Мөс-јас јуөны шонид-јуан. Картаө пырө шон-ди. Кујөдсө idралам луннас кујимнөрјө.

Коммунаын мөсјас олөны долыда. Мукөдлөн мөсјас сулалөны 90-лун. Ми-јан-мөсјас сулалөны сөмын 20-лун.

Jj

Mös-jöld ac-sajad.

Комі-му вөра.

Мі олам вөр-пін. Төлын ми пөрөдам
сортовка. Тулысын вөрсө нурјалам да
кылөдам Кардорө. Уна-шајт воө мијан-
лы вөр-пөрөдөм-кылөдөм-вылө.

Уна-шајт вајө комілы вөралөм. Ми-
јанын кыјөны-вијөны уна ош, көјин,
тулан, сан, ур да вурд. Кыјөны дона
куыс-нонда.

Уна-пөлөс-пөтка кыјөны-вијөны.

Нөшта вөрын ми өктам вотөсјас.

Уна-му, уна-турун комілөн вөрын.

Төлын, тулысып, арын,—комі пыр
вөрын.

Вөр-сајын мијан вын, олөм,
кынөмпөт.

В В

Бур-турун.

Бөрө-Иванлөн быд-ар туруныс абу: вајныс ылын, 2-ва-сајын. Быд-ар мөскыс сылөн баксө, турун корө. Јөлыс мөслөн бырө. Иванлөн піјаныс јуөны куш-ва, јөв абу.

— Мыј-нө тајө,—шүө Иван:— муөј уна-а, турун абу. Вајлы турун-көјдыс којла му-вылө.

Вајис сјө віка-турун-көјдыс. Којис сјөс тыртөм-мујас-вылө.

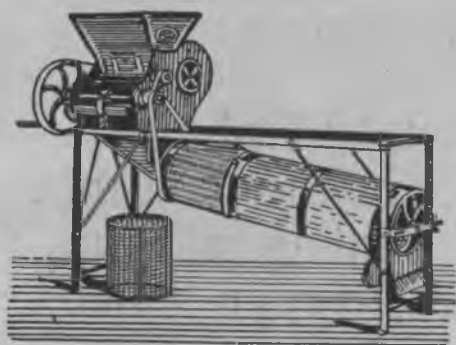
Быдміс бур, нөтөс-турун, 3300 кіл. Турун Бөрө-Иванлөн арбыд тырміс. Мөскыс лоі пөт, јөвсө содтіс.

Б б

*Турунды-кө бур, јөлд сук.
Бур-турун нөтөс.*

Пашө төдө 12-шыпас.

Весалөј көјдыстө!

Педөр-Петыр му-вылас мөвпалө: мыј-понда-нө идөс туруныс пөдтө? Есымында турун каяма ид-пөвсө! Идсө, тыдалө, туруныс венас.

Рытнас Петыр петіс нукавны Öндреј-ордө. Öндрејлөн муыс бур, турунтөм.

Мыјла-нө тенад, Öндреј, ид-му-вылад туруныс абу быдмөма? — јуалө Петыр.

— Ид-көјдысөс ме весалі машинаөн, — шүө Öндрејыс. — Арнас, вундөм-бөрын, мусө гөрлі. Сіјө төвнас кынміс. Пласт-јасыс нстласісны да орјөдлісны турун-јассө. Сіјө і абу туруна менам муөј.

Е е

Весав көјдыстө машинаөн.

Г ö р.

Војдöр гöрiсны увја-пуөн. Олыштiс-ны-да, велалiсны ну-гöрөн гöрны. Сы-бöрын ну-дiнас көрттор пондiсны тув-јавны. Пу-гöрыд гöр-модаа лоi. Көр мортыд велöдiс ас-дiнас вöлöс, гöртö кутiс кыскавны сiјö. Кымын дыр олö мортыд, сымын унатор тöдмалö. Öнi гöрнад гöрöмтö еновтöны, колö-пö гöр-ны нлугөн. Плугыд мiјанлы öнi јона-на колантор. Мукöд-государствоын, шуам, Америкаын, плугнад гöрöны сöмын вер-мытöмјас. Верманајасыс ставныс гöрöны тракторөн.

Г Г

*Тракторөн бур гöрны
сöмын уна-öтцетöм-му.*

20,21,22—30,31,32—40,41,42—50,51,52,53— 60,
61,62,63—70,71,72—80,81,82—90,91,92,93—100.

Б а з а р.

Сыктывдін-карын быд-субöтаö овлö базар. Маті-грездса-јöz зев уна волöны базарујтны, вузалöны: коді јаж, нök, лук, нуа-кöлуј, кöрта-кöлуј да мукöд-тор.

Öзын-грездса Закар-Гриша вајöма вузавны зырјас да нызанјас. Зырјассö вузаліс 65-урөн, пызанјассö 2-шайтөн.

Гортас Закар-Гриша нуіс карса-вүзöс: зүд, кöрт-ведра, гез, картуз, ізтөг, гöтырыслы лöз-кашімер ковта-вылö, да булкі.

З з

*Вөр кылöдал, уна вузöс
сајам.*

Е ж в а.

Ежва, Ежва, төв і гожом
Пыр те васо нуан!
Кымын шорон, кымын вожон
Кымөр-зерсө жуан!

Кымын морт те-вывти ветлө
Пыжон гожом, төлын вөлөн!
Кымын морт те-динын пөтлө!
Мыжда-жөз олө те-пөлөн!

Тулыс тенад пом оз тыдав.
Пуктан гөгөрыд те лыа,—
Төвлы ворсны секі гыда.
Скөр-жө секі, кор те гыа!

Мукөд-кадын, тулыс-дыржі,
Гортө секі ен і пырлы,
Шонид рытнад Ежва-кыржын
Ворсөм, гажјас оз і бырлы.

М.-Попов-серҗі.

Ж ж

*Мед-уна-вүзөс пыртөны
мјанө паракөдөн.*

Ежва-пөлөн олө уна-жөз.

Чері-кыјом.

Комі-муын быдлаын кыјоны чері. Көні черіыс абу уна, сені кыјоны куш-аслыныс, бокө оз вузавны. Мед-уна-чері кыјоны Печераын, Сімдорын да мукөд-ју-јывјасын. Печераса-чері нуоны Кардорө, Уралө. Мыкө-мында сетчөс-черісө вајоны Сыктывдін-карө і.

Чері кыјоны уна-ногөн: тывјөн, трегубечөн, гымгаөн, көвтымөн да с.-в.

Мукөдлаын черіыс да пөтка-јај уна, да петкөдныс најөс ылын: неткөдіг-костыс чері-јајыд дукмөны. Мед веш-шөрө оз вошны дона-черіјас да пөтка-јајјас, мед чері-кыјом кыптас, сывөсна Печераө вөчисны өні завод. Сені кутасны черіыс да пөтка-јајыс аслыс-ногөн вөчны щыктөм вердчантор.

Мед-уна-чері Комі-областын Печераын.

Ч ч

*Чері-кыјны колө
өтцеткөмөн.*

К
С
Б
О
Б
К
К
„В
„М
„М
П
М
М

д о р ы с ь я с .

Камгöны дорöны дорысьяс.

Сöкыда үсöны көрт-вылö мөлötяс.

Ыпкöны нушканяс—тырöма ловныс.

Öгыр-моз доналö көрт.

Бі-зерөн савкјöдлö, мичаа кicсö...

Кашкöны дорысьяс.

Кöрт-вылö војталö пöс.

„Вачкыштлы!“ горöдлö јортыслы дорыс.

„Мыј выныс, вокö“, шуышtlö мöдыс.

„Мед бур лоас гөр!

Пыдi мед муркöдас, лукыртас му!

Мед дорыскöд гöрыс öтвылыс олас!

Мед чарлакöд мөлöt öтлаö кыöас!“

Г Г

Өтвылыг машина-һөббөм.

Пу-чалпөн һаһ-вартігөн уна-кад вее вошө. Сіјө Сімө-Өһө важөн гөгөрвоіс, сөмын вартан-машинасө һөбны сылөн сөмыс ез вөв.

Машина-һөбны Өһө ышөдіс Опоһ-Көстаөс, Ласеј-Іванөс, Ларө-Марјаөс да Һалај-Васкаөс. Најө бара ассыныс суседјассө кыпөдісны сы-вылө. Чукөрміс 28-морт. Теччісны да һөбісны карыс машина, 900-шајтыс. донсө мынтыны шуісны кык-воөн.

Машинаөн вартны бур, өdjө вартан ештас. Војдөр дас-рыныштө вартлі 10-лун,— шуө Опоһ-Көста:—өні 4-час сөмын тырмө.

Һ Һ

Һімјас колө гіжны гырыс шыпасөн, шуам: Анна, Марја, Васө, Сыктыв, Вөлөгда, Лөкчім.

*Сікт оз вермы овны кар-
төг. Кар оз вермы ов-
ны сіктөг.*

*Өтцетгөлөн һөбөј
машинајас.*

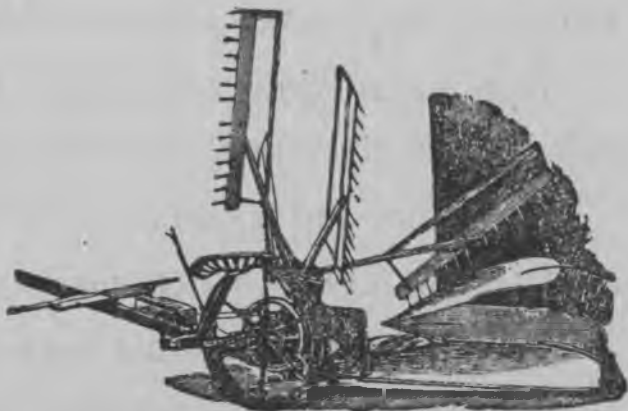
Выл-олөм.

Сімө-Өңөлы жортјасыскөд машина сурі кок-
һида. Өтүвтчөмөн машина һөбны најө чөсмис-
ны. Вайө-жө, шуоны, сесса һөбамөј вундан-
машина.

Шуисны,—вөчисны. Өктисны 250-шайт. Ка-
рыс корисны ыстыны вундан-машина.

Коркө - һе-коркө машина воис, саяеј вун-
дан-кад-кежлө.

Мед - вожда-
ыс машинасө
сувтөдисны
Өңө - му - вылө.
Машинаыс вун-
дис-і, колтаав-
лис-і сусө. Му-
-помас воис-да,
колө бергөд-
чыны, а бер-
гөдчыныс оз
сібав: муыс векһид. Бокө-кө кежан, јөзлөн
муыс талассас.

Вундан-машина.

Гөгөрвоисны мужікјас, мыј машинајаслы
посһи-мујас оз тујны: бергалөм-вылас уна-кад
вес вошө. Корисны најө сельсовет-пыр өтла-
авны налыс мусө, сетны ставнысмы 1 пласт.
Вікын лөсөдисны најө корөм-серті.

Өһи налөн муыс өтласа. Машинајас өтла-
саөс-жө. Быдтор вөчөны өтлаын, өтүв. Гор-
һитөны скөтсө өтүвтны.

Асланыс-өтүвтчөмлы „Выл-олөм“-һим пук-
тісны.

Л Л

Ленінлөн-велөдөм.

Ленін немчөжыс төждысис гөл-жөз-понда.
Сіјө пыр шуліс, сөмын-пө отувтчөмөн гөл-жөз
вермасны озырјасөс, вермасны кыпөдны да
бурмөдны асыныс олөм.

Отувтчөмөн-олігөн верман лөсөдны маши-
најас, а најө кокөдасны сөкыд-олөм.

Кор машинајас пондасны ужавны, мортлы
лоө кад велөдчыны, асыс јурсө јүгдөдны.

Мед-јона өні мјанлы колө кујім-тор: 1) ве-
лөдчыны, 2) велөдчыны да 3) велөдчыны.

Та-јылыс колө төдны быд-комі-нывбабалы.
На-пөвсын-өд велөдчытөмыс мед-уна.

Велөдчытөм-нывбаба оз вермы бура быд-
тыны асыс ныв-піјансө.

Велөдчытөм-нывбабалөн велөдчытөмөс ныв-
-пыс.

Быд-мортлы колө төдны грамота.

*Мунаи Ленин-тујөд
виль-олөммань.*

Челад-кулём.

Быд-100-ноңасан кагаыс кулө:

Шветсіјаын	9	кага
Прантсіјаын	12	„
Англијаын	13	„
ССРС	27	„
Комі-муын	33	„

ССРС-ын быд-во ноңасан-кага кулө 2-мил-
лон-гөгөр. Сіјө сыпона, мыј мјан мамјасыс
пемыдөе, велөдчытөмөе: оз кужны быдтые-
ныс. Бостам страда-кад. Ноңасан-кагајасөс
мамјасыс өіктјасын еновтасны лунтыр-кежлө,
асныс мунасны страдујтны: куртны лібө му-
-вылө. Кагај, сөө колөны пөрыејаслы, лібө
челадлы.

Гортолыејаслыс олөм ставным төдам: че-
лад мунасны ворсны, кагасө вунөдасны; пө-
рыејас унмовеасны, кага аскејас колө. Мам-
-јөлөн-пыдді кагаөс вердөны мөс-јөлөн; са-
кар-сорөн-куртчалөм сөд-һаң вомас сујалөны.
Сыыс кагајас зев-өдјө віемөны, кулөны.

д д

Мамјас, велөдчөј! Бура быдтөј челадтө.

Челад мјан олан-гаж.

дөзөрйтди кагајастө.

Гожса-лунө јөз мунөны страдуйтны. Гортө колтчөны сөмын пөрыејас челад-јаскөд. Пөрыејаслөн выныд абу, челад-бөрса најө оз вермыны котравны. Челад-визувөе, дурыеөе. Најө вермасны ва-гөптө вөјны, јукмөсө либө; вермасны дојмыны, сотчыны, сотны керкајас да мукөд-тор.

Гожөм-кежлө челадлы колө лөсөдны јаслы. Сени челадөс кутасны дөзөрйтны тырые-јөз, вердны-јуктавыны кадын да мыјөн колө.

Быд-мам јаслыө челадыскөд вајас нан, јөв да мукөд-сојан. Мамыслөн секи страдуйтигас сөлөмыс местаас лоө, оз кут пыр повны челад-пондаыс. Сижө төдө: јаслыын челад бура оласны, аскејас најөс оз еновтны.

Таво Комі-областын вөлі 70-јаслы. Мөд-во колө лөсөдны кык-сымында—140.

З З

Лөсөд челадлы јаслы.

*Јаслыын челадөс бура дө-
зөрйтөны. Кадын вердө-
ны-јукталөны, уртөдөны.
Тузөдлытөм-ваөн сени на-
јөс оз јуктавыны.*

Коммунист-партия.

Мед-јона төждыеө гөл-
јоз - понда, мед - вескыда
нуөдө н јос бур-олөмлаң
Коммунист - партия. Јона
лоі сылы вермасны сарјас-
көд да озыр-јозкөд. Уна-
-коммунистлы лоі сіемыны
турмајасын. Унаөс лыј-
лісны. 1917-өд-веса-октаб-
рын Компартия кынөдіс
озырјас-вылө став гөл јозсө
өнија-ССРС-ыс. Секи ми бөстим властсө ас-кіө.

І. В. Сталин.

Талаңө!

Талаңө, талаңө, воқјасөј, матыстчөј,
Талаңын тіјан-дор-сулалыс-вын.
Талаңыс бурлунсө аслыныд відчысөј,
Талаңын гөлјаслыс востөны сін.
Талаңө, мустөмміс кодлы важ-олөмыс!
Талаңө ставныд ті, код төдліс шог!
Талаңө-локтысјас, локтөј-жө сөлөмыс,
Талаңсаң чегамөј важлыс кок-лек.

Парма-зон.

Т Т

Адза ру-пыр рытын сор.

(Ильа-Вас-гіжöd-серти).

Адза ру-пыр рытын сор—
Ылын ломзö кыатор.
Түжөј ылын, векнід, лок...
Воғö муна ме бур-вок!
Гөра-вомөн, сөд-вөр-пыр,
Көт і музі, муна пыр.
Адза воғыс со-во-сај—
Выл-ног-олөм: југыд-рај.
Адза: сені јөзыс мөд—
Ставыс мезмөм, ставыс пөт.
Абу прөста-олыс-морт,
Мөда-мөдлы ставныс јорт.
Пабрік-заводјас, со, уна
Лөсөдөма выль-морт-вынөн.
Лоас тајө олан-сам,—
Пессам, мырсам, вермасам!

??

Воғö мунам, выль-олөммань!

Бөрҗыгөм.

Таво мiҗан-кооператiвö вьл-уҗалыҗасöс бөрҗисны. Бөрҗөм-воҗвылас сорнiтисны воҗö-вылö-уҗ-нуöдöм-җылыс. Шүисны:

1. Правленьеö бөрҗыны уҗыслыс ладсö тöдыҗасöс: морт-саҗын-öд став уҗыд.

2. Пуктыны ыҗыдҗык-дон уҗалыслы, мед бура, сөлөмҗыс уҗалас, унҗык-бур җö-зыслы вöчас.

3. Пыр сiнвоҗын вiҗны кооператiв-уҗ.

4. Зiлны донтöммöдны вузöсҗас.

5. Важ-уҗҗöзҗас нерҗыны, воҗöвылö уҗөн-вузасöмҗыс җикöҗ дугдыны.

6. Җöз-кост-велöдчан-уҗ бура лөсöдны.

Таво Комi-кооператiвҗасын-уҗалыҗас лотöмаөс 13-сурс-шаҗт.

Бөрҗöҗ кооператiвад бур-уҗалыҗасöс.

Ж Ж

*Мыҗ верман бурöс, сiҗö i кер.
Удöмтö вунöд, зiлҗыкка вөр.*

Кушчӧм ӧтувтчӧмјас позӧ лӧсӧдны.

Сӧмын ӧтувтчӧмӧн ужалыејас вермасны кынӧдны ассыныс олӧм.

Бостам виҕ-му-ужалан-машінајас. Ӑтка-мортлӧн еӧмыс оз суҕчы сецӧм-машінатӧ нӧбны. Сіҕ-кӧ, колӧ ӧтувтчыны машиннеј-тӧ-варішществоӧ.

Скӧт бурмӧдны колӧ нӧбны бур-ӧш да уж. Бара інӧ колӧ ӧтувтчыны скӧт-бурмӧдан-тӧварішществоӧ.

Коді уждас крестанінылы еӧм мӧс-вӧв нӧбны?—Уждысан-тӧварішщество.

Кытыс крестанінылы буржык вузӧс нӧбавны?—Тӧдӧмыс, кооператівыс. Сіҕ-кӧ, колӧ ӧтувтчыны потребкоонератсіјаӧ.

Быд-пӧлӧс-гырыс-уж-шуам: выј вӧчны, ъур костыны да мукӧд-тор—колӧ вӧчны ӧтувтчӧмӧн.

Ӑтка-мортлӧн сецӧм-уж-вылӧ вын оз тырмы. Ӑтувтчӧмӧн-ужавны кокнід, дај ӧтувтчӧм-јаслы сетчӧны отсӧгјас.

Щ Щ

Зіл ӧтувтчыны да ӧтувја-кӧлујӧн ужавны.

*Отцетчӧмын — вын.
Льенін щӧктіс крестанам
рабочіјаскӧд ӧтывмы вын
— олӧм лӧсӧдны.*

Aa Bb Cc Dd

Aa Bb Cc Dd

Ee Ff Gg Hh

Ee Ff Gg Hh

Ii Jj Kk Ll Mm

Ii Jj Kk Ll Mm

Nn Oo Pp Qq

Nn Oo Pp Qq

Rr Ss Tt Uu

Rr Ss Tt Uu

Vv Ww Xx Yy

Vv Ww Xx Yy

Колö кутчісны буржыка віз-му-ужавны.

Бур да весалөм-көјдысөн мутö көз! Выль
Өңө сузöдö карыс „Комі-сікт“ - ыма-газет.
Уж-ештөм-бөрын сіјö пыр пукылö лыддыс-
ны. Талун выль-газет воöма. Өңө сојөм-бөрып
пукыс сіјөс відлавны. Сін-вылас уеöма сылы
гіжөд „Көзөм-жылыс“. „Јагдор-грездын-пö“, ку-
тис лыддыны сіјö: „відлөг-вылö суөн көзліс-
ны 3-өтыжда, өткод-му. Өтi-му-вылö көзисны
гырыс-су-көјдыс, мөдö—шөркоддемөс, којмө-
дас—посныөс. Гырыс-көјдысөн-көзөм-му-вылыс
боетисны 1650-кілограм-һаһ, мөдөыс—1230,
којмөдөыс—825-кілограм.

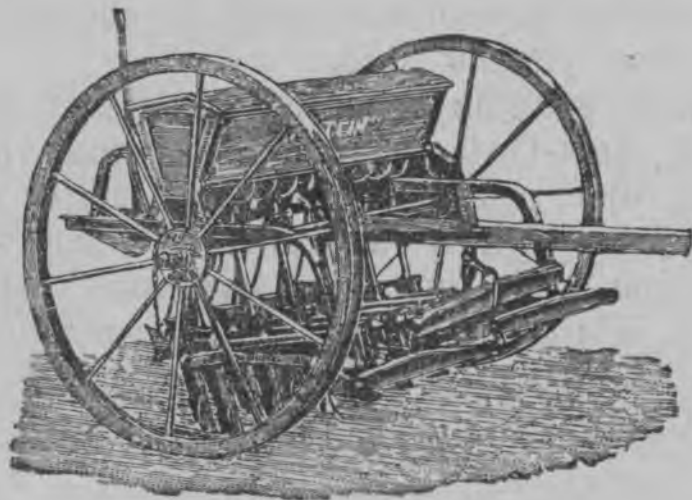
Сені-жө, відлөг-вылö-жө-дај, кык өтыжда
өткод-му-вылö көзлісны весалөм да весавтөм
ид-көјдыс. Весалөм-көјдысөн-көзөм-му-вылыс
воöма 990-кілограм-һаһ, а мөдөыс сөмын
600-кг.

Мыј көзан, сіјö і вундан.
Јог-кө көзан, јог і чукөртан.

Көзөм.

Тулыс. Му космыштіс, шоналіс. Мөдөд-
чисны јөз му-вылö гөрны-көзны. Ветлөны му-
жікјас му-куза, којоны кудјыс көјдыс: кытчö
сіјö вывті-уна вескалö, кыті муыс тыртөм
колö. Көзөм-бөрас мусö піновтөны (агасалө-
ны). Пінаыс мукөд-көјдысө пыдö му-пыщкас
сујас, мукөдсө выліас колас,—лебачјаслы со-
јантор. Выль-Өңө көзис асөыс-мујассө көзан-
-машінаөн,—нароснө карыс сузöдöма. Регыдөн
сылөн став-муыс көзөс.

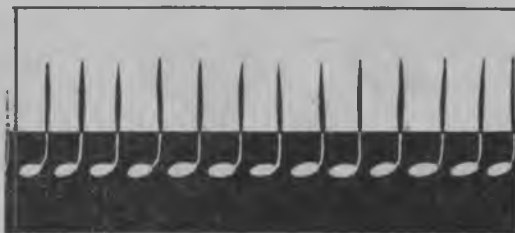
Рытнас Өңө-динө чукөртчисны мужікјас. Сорғи да басғи, көзаөз воисны. Өңө гектар-му-вылө машинанад көзөма 132-кілограм-

-көјдыс. Мужікјас сыыжда-жө му-вылө көјө-маөе 198-кілограмөн.

Вежон кык-мыстї мужікјас видлалөны кө-зајассө. Шензөны, Өңө-му-вылын ид-өзімыс ставыс өтжүжда-да, муыс быттө машинаөн-ыщкөм-виз.

Мукөд-му-вылын петасыс — көні сук, көні вывті шоч; көн - сурө өзімыс бура-куза-һин һу-жөдчөма - кајөма, а мукөдлаас муртса-на тыдовтчөны. Емөе мујас-вылас кушінјас: сїјө — көјдысјасыс көзөм-бөрас мунас абу тырө-маөе-да, космөмаөе выліас, абу вермөмаөе чужныс.

Машинаөн-көзөм-өзім.

Уж. Тајө-висталөм-серти арталөј, кымын-кілограм-туе ескө колї таво јөртөдад һаһ-вылө, асыныд-мутө-кө көзид машинаөн?

Коскөм-вөдтөм.

Выл-Өңөлөн-велөдчөмыс абу вешшөрө лоо-
ма. Лыд-дысөм-керөмнад сижө мукөд-мужікјас-
-серті пыр унжык төдө.

Міјан-мужікјас коскөмтө гөрны оз термас-
ны. А Выл-Өңө, көзсас-да, пырыетөм-ныр
коскөм гөрө: гөрөмнад-пө муыс озжык космы.
Сесса, јог-турунлы-быдмыны оз сет вөла, пыр
зілө најөс пөдтыны, мед муыслыс вынсө оз
бостны. Мыјөн јог-турун коскөм-вылас мыт-
чысас, Өңөйд сижөс көрт-піһаөн пыр і піһов-
тас. Сывөсна коскөмыс сылөн пыр міча,
сөд.

Бобөһаһ (гөрдјур).

Бобөһаһ мед-бур көзан-турун. Візвив-ту-
руныс сижө донажык.

Бобөһаһ аслас вујјас-
нас бурмөдө, вынеөдө
быдман-ін-мусө. Бобө-
һаһа-му шөјтчө. Бо-
бөһаһ - бөрын һаһыд
буржыка быдмө. Шабді
буржыка быдмө-і. Өт-
чыд - көзөмөн бобөһаһ
кык-кујім - во быдмө,
сесса вошө. 1-гектар-
-му - вылө бобөһаһыд
көзөө 16—25 кілогр.
Өгі - гектар - му - вылыс
бобөһаһ-турун чукөр-
төны 2475 — 4950-кіло-
грам.

„Лоас-кө турун, лоо көрым; лоас-кө көрым, лоо кужод; лоас-кө кужод, лоо ҺаҺ да сөм“ — шуоны бобҺаҺ-вөдйтысјас.

Кымын тонна лоо: 150-пуд., 200-п., 300 п.?

Кызі бурмөдны көрым скөтлы.

Мед-ыжыд да мед-уна-докод крестанлы вермас воны скөт-помыс. Сөмын омөла-кө вй-зан-вердан најөс, еща-докод бостан.

Медым скөтлы туруныд вөлі тырмымөн, колө, мед-војдөр, бурмөдны асыным вй-жас-нымөс, скөт-јирсан-инјаснымөс да. Сесса колө заводитны көзны турун мујас-вылө. Гектар-му-вылыс-чукөртөм-көзөм-туруныд сетас докодсө кык-гектар-ҺаҺ-мында. Бур-сојантор мөсјаслы соркы да севкө. Најөс унжык колө вөдйты. Öтй-гектар-мөс-соркы вердас 8-мөсөс.

Зев-бур-сојантор лыстан-мөслы көнтус да шабдй-көјдыс-чаз, жмыкөһ сйөс рочјас шуоны.

Мутө унавежаөн колө ужавны.

Со-мында докод воө öтй-гектар-муыс кујим-вежаөн-ужалігөн да вйт-вежаөн-ужалігөн.

Кујимвежаөн-ужалігөн.

33-ар	көкөм.		
33	„ суыс 400-кйло-ҺаҺ, 13-урөн кйло	52-ш.	
34	„ ідыс 400 ” ” ”	52	”
		Ставыс	104-шайт.

Вйт-вежаөн-ужалігөн.

20-ар				
20	„ суыс 240-кйло-ҺаҺ, 13-урөн кйло	31-ш.	да	20-ур.
20	„ ідыс 240 ” ” ”	31	”	20
20	„ бөбөҢ. 800 ” ” ”	40	”	—
20	„ картуп. 2½-тонна, 24-шайтөн .	60	”	
		Ставыс 162-ш.	да	40-ур.

Шыбытамө кујимвежаөн му-ужалом.

Кујимвежаөн-ужалігөн быд-во којмөд-нај-
-муыд вешшөрө кујлө.

Кујимвежаөн-ужалігөн өтi-му-вылө һаһ-бө-
рын бара һаһ көҙам. А һаһыд воыс-воө муыс
кыскө өтi-пөлөс-сојантор. Сывөсна муыд-вын-
төммө, а һаһыс воыс-воө омөлжыка воө.

Кујимвежаөн-ужалігөн мујас-вылө турунтө
оз көҙны, туруныд скөтлы оз тырмы,—скөт
омөлтчө.

Регыджык вужамө унавежаа-му-ужалөмө!

Машина-донјас.

Плуг сулалө	31-шајт.
Піһа (ағас)	28 "
Көҙан-машина	200 "
Вундан-машина	160 "
Ыцқан-машина	150 "
Вартан-машина (іңас пыркөданөн) .	190 "
Вартан-машина (іңас-пыркөдантөг) .	112 "

Задача. Быд-гектар-му-вылыс, машинаөн-кө сіјөс көҙан,
воө 198-кг.-лыһнеј-һаһ. Уна-ө лыһнеј-һаһ воас ескө тіјан-мујас-
вылыс, көҙны-кө најөс машинајасөн-жө?

Машинаөн да кiөн-ужалом.

Өтi-лунө 10-час-ужалөмөн:

Көҙан-машина көҙас	5 гектар-му
Кiөн көҙан	3 "
Ыцқан-машина ыцкас	4 "
Косаөн-ыцқан	1/2 "
Вундан-машина вундас	5 "
Чарлаөн вундан	1/4 "
Вартан-машина 4 (вөла) вартас . .	4-5 тонна һаһ
Кiөн вартан	80 кiло

Кымын-лун тырмө тіјан-овмөсын гөрны, көҙны, ыцкыны,
вундыны, вартны?

Кымын-лунөн ыцқан-машина ыцкас став-віртө тіјанлыс,
торјөн, дај быдөнлыс өтлаын?

Кымын-овмөслы вермас ужавны өтi-машина?

Градывыв-пуктасјастö унжык вöд-итöј.

Градывыв-пуктасыд не куш чöскыд-вöснаыс бур. Сijö јешщö мортлы сетö рон-вiчалун. Сы-кынчi пуктасыд, бура-вöд-итöмөн, вaјö уна-докод. Колö кужны најöс вöд-итны. Оз поф öтi-град-вылö пуктыны кык-во помса öтi-пöдöс-пуктас. Сiчi-вöд-итöмөн пуктасыд омöла быдмö. Кујöдалöм-град-вылö возза-вонас колö пук-тыны капуста да öгурчi; мöд-вонас—морков, соркнi, лук; којмöдас—аңкыщ.

Пачыд пöјимтö кытчö-сурö ен шыблав. Чукöрт сijöс да кој му-вылад: мутö сijö јона вынеöдö.

Лыдöдöј нiга: Штејнберг. Мыј колö тöдны пуктас вöд-итылы.

Мөс-вердөм-жылыг.

Мөстө колө вердны суткінас кујимыс. Вердөны арталөмөн мөс-туша-сертеыс да јөв-сертеыс. Быд-50-кг.-ловја-вес-вылө сетөны 1-пөтлөс-муртөс (кормовая единица). Тајө-көрым

Мөс-көрым. Ставсө откодалөма 1-пөтлөс-муртөскөд.

лоө сөмын олөмсө кутны, мед мөскыд щыгла оз кув. Мөскыд-кө лыстө, көрымсө колө сылы содтыны: быд-1200 - гр. - јөв-вылө 1-пөтлөс-муртөс. Кукаһ-быдтөм-вылө [содтөны јешщө 1-пөтлөс-муртөс.

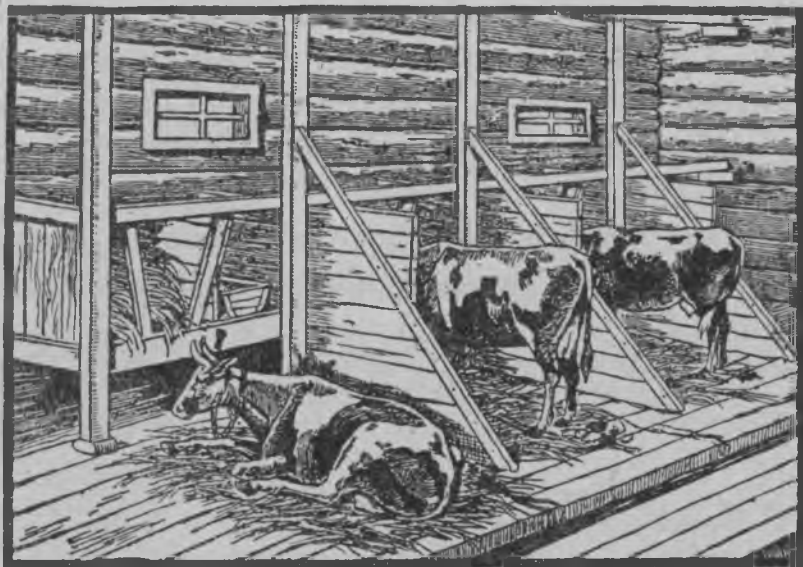
Пөтлөс-муртөсөн лоөны: либө 400-гр.-пыз, либө 1200-гр.-турун, либө 2-ккг.-ізас, либө 4-кг.-соркһи, 2-кг. да 600-гр. картупель-ли.

Скөттө колө вердны унжык-пөлөс-торјөн.

Бур-ласны.

Јагдор-сіктө воіс агроном. Щөктіс чукөртны крестанаөс Ісполкомө скөт-көрымјас-јылыс сорнітны. Јөз-чукөртчытөңыс сорніө воіс Опон-Іванкөд.

— Кымын мөс те віқан?—јуалө агрономыс Іваныслыс.

— Нөлөс,—шүө Іваныс.

— Туруныд тырмө?—бара јуалө агрономыс.

— Тырмө-кө-өд мыј мајбыр овныд!—шога шуалө Іваныс.—Быд-во лоө һөбны дод-мөд-којмөдтө...

— Ласныө соодан мөсјастө?

— Ласныө.

— Тази вөчөма ласныыд, абу? агроном петкөдлө Іванлы серпас.

— Абу. Менам комі-ласны.

— Мөс-кокулад ласнысыд туруныс гыла-лө оз?

— дерт мыркөмындаыд гылалө. Мөсјасыд-
-өд мырдыеөмөн сојоны, пыр мөда-мөдыслы
ещкөны,—гылавтөм абу.

— Артавлін-ен коркө, уна-ө-турун во-гө-
-гөрөн мөсјасыд талалөны?

— Ег. Весіг төдвылын менам сещөм-дi-
вөыд некор ез вөв. да-өд көт і талаласны
неунатө, мыј сы-понда: кужөдыс-өд колө-жө.

— Ме артали-да, 4-мөскыд тенад төвбыдөн
ласнеыс лөзасны да талаласны 4—6-dod-
-турун. Лыдыны-кө кутам, кужөдыд талалөм-
-турунеыд зев дона сувтас: 4—5-шајтөн-dod.

— Збылыс-өд, сізі і ем,—мөвналөмөн-моз
шуіс Иваныс.

Аскинас-жө сіјө жугөдіс важ-мөдаа-ласнеісө
да вылөс вөчіс, агроном-велөдөм-серті.

Задача. Арталөј, уна-ө кущөм сојантор сетны 248-кг.
мөслы, 4-кг. да 800-гр.-јөв-кө сіјө сетө-да?

Кызі скөт бурмөдны.

Мукөд-роч-көјдысыд мiјан-оланінын зев
омөлика да жебіника быдмө, либө воныс оз
вевјав—кынмас. Бокыс-вајөм-мөскыд сещөм-жө.

Колө бурмөдны ас-рөд-скөт, кодјас-пiн
быдмөмаөс мiјанын, олөмаөс уна-војасөн, код-
јаслөн рөдыс-рөдө вужө уна да сук-јөв-вајө-
мыс. Колө бурмөдны скөтлы көрымсө да скөт
дөжөритөм. Секі мөсјасыд јөлаөс лөоны, бур-
масны.

Быд-крестанінылы колө төдны: јөвтөм-мөстө
көт јещө бура верд, јөлыс сылөн уна оз
сод. А јөла-мөстө-кө ізасөн вердан, јөлыс сы-
лөн оз-жө ло.

Лыддөј ыгајас: Бурмөдөј көзаястө. 8 ур.
Темнојев. Кыз да мыјөн мөскөс лужки вердны. 15 ур.
Пидолін. Скөтлы шоныд карта. 20 ур.
Зубрилин. Бурмөдөј виэястө. 9 ур.

Во-гөгөрса-кујөд скөтлөн.

1-мөс-помыг	воөн	воө	8250	кг.-кујөд.
1-вөв	"	"	"	6600	" "
1-ыж	"	"	"	660	" "
1-поре	"	"	"	1650	" "

Задачяас. 1. Арталөј, кымын-кг.-кујөд воас во-гөгөрөн тїжан-скөт-помыг.

2. Гектар му-вылө колө 100-кујөд-дод. Кымын-дод-кујөд лөб петкөдны 3, 4, 5, 6-гектар-вылө?

Вот-жылыг.

Воттө өні докод-серти бөстөны: кодлөн ыжыдык докод, сїјө унжык-вот мынтө. Воэ-за-војасас Сөвет-власт-дырјі јөзыд гөльөс вөліны, воттө мынтыны налы вөлі сөкыд.

Өні вотыд өтарө чінө. 1924-д - воын һаң-јас омөла воісны, сыпонда воттө чінтісны 100-мїльон-шяйт.

1925-воын 100-мїльон-шяйт сетісны вөлөст-јаслы—сені уж-нуөдөм-вылө.

Гөль-јөзлы да гөрд-армїяын - служітыс-сем-јалы вот-мынтїгөн сетчө кокнөд.

Мөда-мөдлы-отсаган-комїтет.

Быд-крестанїн другөн вермас пікө воны: керкаыс-ө сотчас, һаңсө-ө шер жугөдас, скөтыс-ө кулө. Коді секі отсалас крестанїнлы? — Мөда-мөдлы-отсаган-комїтет, лөсөдөма-кө сїјө.

Комїтетө колө бөрјыны вескыд-оласа-, ужач-јөзөс. Колө төждысны, мед комїтетын унжык сөм вөлі: чукөртны срокын шленскеј-взносјас да мукөд-ногөн сылы отсавны.

„Комітет“.

даңө-сіктө воіс карсаң-бокөвеј-морт. Јуөр-тісны скод-вылө. Чукөртчісны. Воөм-морт віеталіс јөзлы мөда-мөдлы-отсаған-комітет-јылыс. Віеталөм-бөрас даңө-сіктса-мужіқјас јуаеісны сылыс, варгісны-варгісны, да ујсө воҙө һінөм ез нуөдны.

Мужіқјас-нөвсыс, пыдыс, жој-шөрө петіс ар 40 дөва-баба—david-Максім-гөтыр. Мужіқсө сылыс, david-Максімсө, жеждјас вілө-маөс сөвет-власт-дор-сулалөмыс. Зев збоја (новтөг) дөва шуалө, кіјаснас өтарө-мөдарө өвтө: колө, шуө, мөда-мөдлы отсавны, колө Комітетсө лөөдны.

Мужіқјас бара воҙө ез нуөдны, сөмын дөва-Аннаөс відыштісны кытчө-сурө воҙмөст-чөмыс.

Вес лоі скодујтөм.

david-Максім-гөтырлы чорыда пыріс јурас бокөвеј-мортлөн-віеталөмыс. Нывбабјас-пөвсын сылөн сы-јылыс і сорһі.

— Мужіқјас-кө оз лөөдны „Комітетсө,“ мі, бабјас, асным сіјөс лөөдам,—ывзөдө бабјасөс.

Комітет - лөөдөмыс - пыксыс нывбабјас-пөвсын һекөд ез ло, ставныс комітет-дор. Шуісны чукөртны көлуј Öгрө-төт-ордө. Коди мыј вермө, сіјө і вайө „Комітетө“. Öгрөлөн ічөтік-керкаыс ныр тыр: быд-лун нывбаба сені нывсетан-інын-мында. Вурөны, дөмсөны, арталөны отсавны гөлінік - дөва - бабјаслы челадсө пастөдны. Гөжөм-кежлө чукөрмөм-сөм-вылө лөөдчөны востыны јасмі.

Налөн уҗыс луныс-лунё паскалө.

Кузаён, назаён-көн, нывбабајас-дорё лок-
тисны да гїжеалісны мужіқјас. Өні унаён-нын
комітетынёс, отвылыс уҗалёны.

Важён да өні.

Вөјдөр вежөртөг мї овлім,
Ҷік на јөјөс секі вөвлім,
Ег-на төдлөј гөгөрбөк
Көні бурыс, көні лок.

* * *

Нажөвітан вөлі сөм,—
Ковмас нөбны сїтеч, көм,
Көлач, пула-порок, сов
(Мыјыс мортыдлы оз ков!).
Мунан вөлі купеч-дінө,—
Став-нажеткаыд і інө.
Купечыдлөн җөптыс тырө,
Крестанінлөн овмөс бырө.
Вузөс-вылө сетан шајт,
(Он-өд омөль нинөм чајт)
Казалан-да, сїјө-бур
Сулалө ветымын-ур.

* * *

Өні төдам кыҗі колө:
Купеч-дінө огө волөј.
Өні ем коператів.
Шуам-кө мї сылы кыв,—
доныд летчас, содас...
Көв і мынтөм лішнеј лоас,
Сїјө бөр меным-жө воас.

Өтүвтчөмын—вын.

Лептыны-кө керка ковмас,
Кыклы сөккүд сені лоас.
Чукөрт помеч, кыздс кор,—
Он і төдлы каяс кор.
Сузөдны машина ковмас,—
Өтнадылы дона лоас.
Чукөртчөј морт-комын-віт,—
Машинаыд лоас вит.
Нуртө костыны-кө ковмас,
Ноль-віт-мортыд пөгіб воас.
Вөлөткөдлы лөб бур,
Он і төдлы космас нур.
Мельница-кө вөчны ковмас,
Обществодн буржык лоас.
Ужын өтка-мортыд—жын,
Өтүвтчөмын—ыжыд-вын.

*Мед-јона өні колөны крес-
танаы машинајас. Маши-
наөн-ужалгөн муңд унжык
докод бетас. Машина кожө-
дө уң. Секи крестанын вер-
мас унжык-му уңавны.*

Комі-војтыр выль-нога-ужалөмө гетчөны.

„Комі-трактор“-ныма артель.

Шојнаты (Кулөмдін-у.)-кывтыд-помса-крес-
тана өтүвтчөны „Комі-трактор“-ныма віз-му-
-ужалан-артельө. Најө көсјөны выль-ногөн, бур-
жыка віз-мусө ужавны. Артельыс көсјө сузөд-
ны өтї-трактор, дөсөдны мельница, нуөдны сїктас

електричество, вöчны вөр-пiлтан-завод да елсарна. Став-тајö - урчитöм-торјыс-пö, арталöмаөс-да, сувтö 10-сурс-шајт. Областувса-Виқ-му-Управленье уждöма артелыслы 500-шајт. Öнi артелыс пессö-суздö кер стрöбajас-вылас.

П jолса-тöварiшществојас.

Појол-вöлөстын (Сыктыв-у.) ем 6 - машиней - тöварiшщество. Став - тöварiшществоас 134-шлен. Шленјас назöнiкөн пыр содöны. Тöварiшществојас лөөдiсны-нын 7-вартан-машина, 7-тöлöдчан-машина, 4-көзан-машина, кужим-бугритан-гөр. Öтi-тöварiшщество виқö роч (јарöславскеј)-рöд ыж да меж. Шленјас-пöвсас тајö-рöдыс јона-код-нын паскалöма. Мöд-тöварiшщество шорö лөөдöма тöчiла-стан да суздöны сетчö 215 кiлогр. тöчiла.

5-тöварiшществоын емöе öтласа - мујас. Öтүв-ужалöм мујас-вылын воыс-воö паскалö. Мујас-вылас көзöны су, аңкыщ, картупель, бобöнаң, зөр да шабдi.

Лыдöдöј со-кущöм нiгајас: Исакöв В. А. Крестана-овмөс-бурмөдöм-јылыс. 10 ур.

. Зубрiлин. Кызi крестаналы кыпöдны овмөс. 25 ур.

Кызi ужалöны уждысан-тöварiшществојас.

Вöлөстјасын уждысан (кредiтней)-тöварiшществојас 1925-26 воын уждöмаөс комi-крестаналы со мыјда-сöм:

1) Вöв-нöбны	89100 шајт.
2) Виқ-му-ужалан-кöлуј да машинајас нöбны	58300 "
3) Стрöјiтчыны	27500 "
4) Мөс нöбны	29000 "
5) Прöмыслјас-вылö	40400 "

Комі-потребітельскеј-кооперативјас-јылыг.

Област-пастаын кооперативјасын шленын . 28000 морт.
 Паж чукөртөма шленјаслыг 102000 шат.
 Уждөм-сөм кооперативјасын вузсөн бергалдө 3560000 „

Лыддөј со-кущөм ыгајас: П о п о в Н. Коопера-
 тивын вузасан-ыббасан-уж 6 ур.
 Балтин. Ленин да кооперативја 20 „
 Лавка-комиссия, кыңи сені ужавны-да 10 „
 Индөдјас потреб. общ. правленнелы 12 „
 Потр. об. воңа-ужјасыс 17 „
 Ревизионней-комиссиялы-индөдјас 12 „
 Кыңи косаны кооператив-жыбөдыејаскөд . . . 8 „
 Кооператив-лавка-дөсөдөм 10 „

Бырөдөј вөр-пөжарјас.

Быд-во гожөм-пукөигөн лоө повны вөр-пө-
 жарјасыг.

Мыјла щөкыда овлөны јаг-пөжарјас? Төдны
 сийө абу сөкыд. Чардбйыг рокјыв-уль-пу некор
 оз өзјыв. Откымыныг-нын кос-пујас өзјасын.
 Чард-биыд унжыкыс овлө зеригөн, либө зер-
 -воңвылас. Сывөсна чард-би-номыг би оз вермы
 паскавны: зерыс кусөдө.

Сиз-кө, јаг-пөжарјасыд овлөны сөмын јөз-
 -ки-помыг: либө биөн нелучкия вөдитчасны, либө
 нарөснө өзтасын.

Вөр-пөжарјасыг ставнымлы мијанлы, дај
 государстволы, зев-ыжыд-убытка.

Ыжыд-мыж государство-воңын вөчөны вөр-
 -өзтыгјас.

Оз ков вунөдны комі-крестаналы: вөрыд—
 мијан озырлун. Вөртөгыд крестаниныд оз вер-
 мы овны, сытөг сылөн овмөсыс жебмас. дај
 воңө-олыгјаслы колө виңны вөртө. Вөр-пөжар-
 јаслы колө пуктыны пом.

1926—27-воын став-бокыса-dokodcö коми-кристианалык арт лöны 4.968.700-шайт-гöгöр: 2.334.300-шайт-кер-лежöмык, 790.800-шайт вö-ралöмык да 1.843.600-шайт мукöд-ужжасык.

Жаранжас.

Мижан-областын вожыв-тундраын олöны жаранжас. Олан-ногнык налөн вывти сöкыд. Унжык-жаранык олöны көр-вижöм-номык. Вет-лöдлöны најö местаык-местаö, керсöны ас-ланык-көржасык көрым. Көр-вижöм-кынжи најö прöмышлажтöны: кыжöны звержас да чери.

Став жарансö арталöны 6.000-гöгöр. Жаранжас ас-олöмнак жона-бөрö колöмаöк. Најö пыр öтарö пессöны кынöмпöt-шедöдöм да паскөм-вöснаык. Жона налы лöö вермасны көжыдкөд.

Важөн купечјас быд-ногөн вөлөм јаранјас-тө ылөдлөны. Ассыныс-вузөсјассө вузавлө-маөс налы зев донөн-а, јаранјасыслыс нөбө-маөс вывті-донтөг. Медым најөс вузасіг-нөба-сігөн кокнідҗыка ылөдны, купечјас вөлөм јук-талөны јаранјасөс вінаөн. Сар-правітельство јаранјас-јылыс ез і думыштлы. Öнi Сөвет-власт на-понда јона төждысө, песөс кокнөд-ны налыс олөмсө: ыстө сетчө һаһ да вузөс-јас, вөралан-пріпасјас; востіс 3-школа јаран-јасөс велөдны; ыстө докторјасөс најөс бур-дөдны; өтувталө јаранјасөс кооператів-артель-јасө; лөөдіс көрјасөс піскіалан-ін вісөмјасыс да уна-на мукөд-буртор.

Көмі-кресҗана-доход.

Став-областувса-овмөсыс 1924 — 25-д-воын чукөрмылөма со-мыјда-доход:

1) Віз-му-помыс да скөт-візөмыс .	8.222-сурс-шајт.
2) Вөрыс	4.208 " "
3) Көрјас-візөмыс	1.068 " "
4) Вөралөмыс да чері-кыјөмыс . .	527 " "
5) Мукөд-торјыс	1.423 " "

Ставыс 15.448-сурс-шајт.

Мыҗда асшөр-һаһ оз тырмы во-вуҗны Коми-областын.

Со-мыҗда-һаһ пыртлөмаё Коми-областё:

1923-d-воын	12.045-тонна
1924 "	23.100 "
1925 "	27.225 "
1925—26 "	16.500 "
1926—27 "	23.100 "

Октябрьса-револютсия.

1917-d-вoса-арын салдатјас да рабочејјас Пітірын, Мөскуаын да мукөд-гырыежык-карјасын кынөдчисны Временней-правітельство-вылө. Правітельствоос дорјые еща лоі, уҗалые-јас еінісны. Властсө боетны ас-кіө уҗалые-јаслы індіс коммунист-партіја В. І. Леһінкөд. Нојабр 7-өд-луно салдатјас рабочејјаскөд лө-өдісны Сөвет-власт.

Сөвет-власт мырҕ-діс капиталистјаслые пабрік-заводјассө, помещікјаслые віҗ-мујас-сө, ставсө сіјөс етіс уҗалые-јөзлы.

Воҗа-војасас сөвет-власт-дырјі рабочеј-крестаналы сөкыд вөлі овны: ставыс кіссөма, жугалөма.

Леһін-партіја чуксалис рабочејјасөс да крестанаөс мөда-мөдлы-отсасөмөн кыпөдны овмөс.

Өні луныс-луно міјан-овмөс кыптө, сөвет-власт јонмө.

Мыј етіс сөвет-власт Коми-јөзлы.

1918—1919-d-щыгјалан-војасө сөвет-власт міјанөс вердіс, абутөм-код-һаһсө міјанлы віч-мөдіс; жеҗыдјасые мездіс.

Важ-правітелјас Коми-муө роч-чіновнікјас-сөс ыстылісны. Најө ез төдны міјанлые олан-

ногнымос, сорһинымос; накөд комі-морт ез куж сорһитны, ез сібав на-бердө. Роч-чиновникјас ез төждыслыны мјанлыс овмоснымос кынөдны, вескод налы вөлі мјан-олөмыд. Өні мі быдлаө аеным ас-јөзөс бөрјам. Важ-правительство быдтор сөмын вөлі нуө мјаныс. Өні сөвет-власт мыреө татчө заводјас воставны, лөсөдчө көрттуј вөчны.

Важөн школајасын воҗа-лунсааныс рочөн велөдлісны, һемтор егө гөгөрволөј. Өні мјанын Комі-школајас. Ас-чужан-гөгөрвоана-кывјөн велөдөны овны да бур-олөм лөсөдны, төдмөдөны комі-јөз-оланінөн (Комі-муөн), јөз-олөмөн-і.

Сөвет-власт лөсөдө Комі-муын-уҗалысја-сөс: востіс Текикумјас, Совпартшкола, мукөд-пөлөс-велөдчан-інјас-і. Сени велөдчөны комі-крестана-челад. Комі-крестана-ныв-пілы востіс гырыс-школајаслыс, Університетјаслыс, өзөссө.

Медым југдөдны вежөрсө, содтыны төдөмсө комі-јөзлыс, пондісны лезавны комі-һигајас.

Сөвет-власт-пуксөмсаң петісны к мј-гіжысја-с: Һобдінса Віттор, М. Һ. Лебедев, В. Т. Чісталов, Јогор Колегов, В. І. Лыткін да унаөн-на мукөд. Најө асланыс-гіжөднаныс палөдөны комі-јөзөс, чуксалөны выл-олөмө.

Уна-бур мјанлы вөчіс сөвет-власт. Медса-ыҗыд-бурис со-мыј: 1921-воын сетіс комі-јөзлы автономіја, сетіс вөла ас-ногөн, ас-вежөрөн овны. Өні озырлуныс комі-јөзлөн комі-јөз-кіын, һекөд оз кут олөмнымос бостчөдөмыс. Сөмын колө јонжына велөдчыны, ас-вын-вылө-лачаөн овны.

Став-муыс ужалыг-јөзлы.

1917-d-вога - Октабр-26-d-лунө Ставрочму-вывса-Сөветјаслөн II Сјезд шуис: сарлые, помешцікјаслые да манастырјаслые став-мусө, стрөјбајаснас, скөтнас да машинајаснас сетны сөветјаслы. Му-сетөм-јылые законсө гижіс Леңін-јорт. Октабрса-револүтсјаөз 1-крестанскеј - овмөс-вылө воө вөлі сөмын 7-гектар-му. А помешцікјаслөн? Вөліны сешөм-помешцікјас, кодјаслөн муыс вөлі 30-сурс-гектарөн (Комі-областын став-көза-му лыд-дые-сө 31-сурс-гектар).

Лыддөј со-кущөм-нигајас:

дөд Сакірко. Уж, капитал да сөвет-власт. 4 ур.
Кузьнетсов. Леңін крестана-јылые. . . 25 ур.

Леңін-јылые.

Став - олөмыс Леңінлөн вөлөма ужалые-гөл-јөз-понда-төжд.

Сіјө велөдчигас-на јешцө револүтсјоннеј-ујтө нуөдөма. Сыыс сіјөс вөтлөмаөе казанса-ыжыд-школаыс (университетыс).

1896-d-воын сарскеј правітелство Леңінөс пукөдөма турмаө. Турмаас-олігөн сіјө пыр гижасөма рабочејјаскөд, індалөма налы вескыдтуј овны.

1897-d-воын правітелство ыстөма сіјөс Сібырө.

Кујим-во-Леңіныд олөма Сібырын, сесеа пышјөма сетыс заграңітсаө.

Сені сіјө бостчөма ужавны большевік-партіја-лөсөдөм-куза.

Партіјаыд Леңін-індалөм-серті пондіс кыпөдны, ужалые - јөзөс капиталістјаскөд да по-

мешцікјаскөд вензыны. Озыр-дор-сулалыс-
-власт-шыбытөм-бөрын пуксис асланым рабо-
че-крестанскеј-власт.

1917-д-весаң да кувтөзыс Леңиныд вөлі
јуралысын Народнеј Комисарјас Сөветын.

Сөмын Леңин-индалөм-сертеі мі кујим кы-
пөдны ассыным олөм.

Леңин кулі 1924-д-веса январ-21-д-лунө,
Горкі-һіма сиктын, Мөскуа-губерһаын.

Лыдсөј һіга.

Кодоровскіј. Леңин-олөм-јылыс . . . 16 ур.

Л Е Н И Н.

Мі казтылам январ-кыз-өтөкөд-лун,
Кор ыжыд-шог суис став-мусө.
Мі конырөн казтылам талунја-лун,
Кор Леңинлөн олөмыс кусі.

Став-олөмыс Леңинлөн—гөл-вөсна-төжд,
Пыр на-понда сөлөмыс пуис:
Став-му-вывса-ужалыс-јөзөс нем-чөж
Пыр мездысан-туј-куза нуис.

„Став-гöль-жöзлы колö ныр öтувтны вын“,
Сің унаыс Леңиныд шуліс:

„Пыр чорыда вермасны, кытчöз оз мын
Став-муыс буржуј-кіпод-улыс“.

Став-му-гөгөр кыщовтö Леңинлөн туж.
Сет мунöмыс воҙö пыр öдзö.
Му-паста тіралö озыр-буржуј:
Важ-олöмлы пом-воөм төдчö.

Бур-велөдөм Леңинлөн некор оз кув,
Бур-өіөмјас сылөн оз вунны.
Мыј олигас ужавліс, сіјö оз сувт:
Мі көсјысім сы-тујöd мунны.

Быд-ужалыс-војтырлөн Леңин оз вун,
Век Леңин-ным лоö зев муса.
Мі сөлөмсаң копырөн казтылам лун,
Кор Леңинлөн олöмыс кусі.

Нобдинса Вігтор.

Партіја ВКП(б).

В.-І.-Леңин пыр шуліс, рабочејјаслы-пö колö лөсөдны аслыныс партіја. Партіјатөг ужалысјас озыр-жөз-власт оз вермыны пөрөдны. Партіја—ужалыс-жөзлөн јурыс. Сіјö индö туж, кызі вермасны озыр-жөзкөд, кызі лөсөдны выль-долыд-олөм,—коммунизм.

Леңин пыр шуліс: рабочејјаслы-пö крестанакөд öтвылыс колö овны. Сöмын öтувтчөмөн најö вермасны шыбытны сылі-вывсыс озырјасөс да бырөдны гөла-олөм.

1898-воын сещөм-партіја лөсөдісны. Шуөіс сіјö сотсіал-демократ-партіјаөн. 1903-воын

сіјө-партіяыс торјалі кык-пелө: большевікјас да меншевікјас-вылө. Большевікјас Ленинкөд пыр сулалісны крестана да рабоч јјас-өтүвтчөм-дор. Меншевікјас пыр вөлі кыскөны рабочејјасөс да крестанаөс өтүвтчыны капіталістјаскөд. Ез-тај налөн нінөм артмы: ужалыс-јөз большевік-партіјакөд вөтлісны номешцікјасөс да пабрікантјасөс. 1918-восаң большевік-партіяыд кутіс шусыны коммунист-партіјаөн.

Өні партіјалөн мед-ыжыд-ужыс: кыпөдны овмөс, мед рабочеј-крестаналы кокніджык вөлі овны.

Өтвылыс-ужалөмөн рабочеј-крестана-овмөс воыс-воө бурмө.

К о м с о м о л .

Том-јөз заводітісны өтүвтчыны 1917-во-саң. Најө ныр ужалісны коммунист-партіјакөд өтлаын: Октабрса-револүтсіја-дырјі-і, гражданскеј-војна-дырјі-і. Өні комсомол отсалө партіјалы лөсөдпы выл-олөм. Коммунист-партіјалы комсомолыд зев колантор: том-јөз вежөны партіяын-ужалыс музөм-пөрыс-јөзөс.

Кызі ужалөны номсомолетсјас.

Пөддөлнејын, Кулөмдін-кар-улын, „Мікө-ла“-лун сура празнік. Комсомолетсјас празнікөзыс-на лөсөдчөмаөс, кызі буржыка, јутөг колыны сіјө-празніксө. Чукөртас - вылын шуөмаөс празнік-лунас вөчны субөтнік: народомө пес вајавны.

Празнік. Вічкоын звонітöны öбöднa. Ком-
сомолетсјас вöвјас доддaлöны. Віт-вöла öт-
лаын мöдöдчисны вөрö пeсла. Јона і ужaлісны
комсомолетсјас. Суботнїкөн - воөм - еөм - вылö
шуісны сүзöдны „Комсомолскеј правда“-
газет.

Лыддöј нїга:

Лeнїн. Мыј колö вöчны öтутчöм-том-војтырлы . 10 ур.

Њекор оз вун.

Пабрїклөн, заводлөн
Шынїтöv сулалөм,
Пулалөн, војтöv-моз,
Локногөн-шутлалөм
Њекор оз вун.

Чорыда кїјасын
Вінтовка кутöмыс,
Бокöвеј-горш-јözöс
Ас-муыс-вöтлöмыс
Њекор оз вун.

Лок-олөм-путкылтөм,
Выл-олөм-лөсөдөм,
Ас-пыща-лок-јözкөд
Чорыда-вермасөм
Њекор оз вун.

Щыглункөд, гөллункөд
Öтувыс воцсасөм,
Быдеама-пїкјасыс
Ас-вынөн-мездысөм
Њекор оз вун.

Егö-тај вошласöј
Мезлунтö-корейгөн,
Егö-тај повзылöј
Важ-олөм-вежігөн...

Некор оз вун.

Шыитöв-судалыс-
-Заводјас вөрзöдiм;
Щыкөм-iн, сiмөм-iн
Мавталiм, лөсöдiм...

Некор оз вун.

Васö-пi.

Овмöс-кыпöдöм

Германскеј да гражданскеј-војнајасыд жо-на жугöдiсны мiянлыс фабрик-заводјасны-мöс. Лоi најöс ставсö выльнöv лөсöдны. Öнi сiјö сөкыд-ужыс колöма-нын: важ-пабрик-заводјас öнi ставыс-нын ужалöны. Вузöсјас вöчöны ныр унжык да буржыка.

Сöмын мiянлы тајö еща-на. Колö прамеја кокнöдны ужалыс-јöзлыс олөмсö: колö на-брик-заводјасыс важ-машiнајассö вежны выль-јасöн, колö стрöитавны выль-пабрик-заводјас, вöчны выль-кörtтујјас, колö мездыены мукöд-муыс-машiнајас-вајöмыс, машiнајассö аслы-ным заводiтны вöчны.

Тајö ужјас-вылö колö уна-сöм. Колö велöдчыны мiянлы сöмсö чöжны, бырöдны лиш-ней-рöскodјас. Ужалыс-јöз вермiсны озырјасыс мынтöдчыны, кужасны i асыныс овмöс кы-пöдны.

Електрическеј-стантсја-лыд 1926-воын.

Рајјоннеј	16
Местнеј	650
Селско-көч.	446
Пабрік-заводса	1000
Көрттүј-вывса	439

Кушөм-заводјас емөс комі-областын? Мыј сени вөчөны?

Лыддөј со-кушөм-ныга:

Міјан промышленноғ 25 ур.

Рабочејјаслөн уң.

Опон-Иван јортјасыскөд ветлөмаөс Мөс-куаө. Сени најөс нулөмаөс кымынкө-пабрік-заводө. Со-кыңи сы-жылыс Иван вістасө:

„Мунім војдөр етеклө-вөчан-заводө. Одыс (жарыс) сени! Часжын-кынңи егө і вермөј овны: ставнымлөн јурным віеміс.

Мөд-лунас мунім чугун-кістан-заводө. Сени қик-нын-ад-код: сывдөм-чугун-вылад віқөдны он вермы—сінтө јорө. Оғи-војт-сывдөс-кө мор-тыдлы вескалө, сетчө і лоө кувны.

Сесса нулісны міјанөс ныга-леқан-інө. „Тани“, шуам: „лөсыд-жө уңавныд: абу өда ны абу көзыд, грим-ни-грам оз кыв-ни; сөмын сулав пызан-дінад да теч свіңеч-шыпасјас месаас“. Абу-тај сіңи вөлөма. Міјанлы вісталисны, тани-уңалысјас-пө шоча пөрысөң олөны. Свіңеч-бусыс-пө уңалысјаслы пырө морөсас да кызөм-вісөм најөс бөстө, чакотка.

Сар-дырји рабочејјасөс уңөдлөмаөс 12-часөн суткі. Совет-власт кокнөдіс налыс уңалөмсө. Оні најө уңалөны сөмын 8-часөн суткі. Нөжјөнїкөн вуңалөны 7-часа-уңалөмө. Чела-дөс пабрік-заводјасын-уңавны некушөма оз

леҗны. Том-јөз, 16—18-арөсајас, уҗалөны сө-
мын 6-час. Нывбабајасөс војын оз уҗөдны.
Најөс мездөны нөшта уҗалөмые 2-төлые вој-
дөр кагавајтөз да 2-төлые кагавајөм-бөрас.

Р. С. Ф. С. Р.

Быд-государстволөн ем аслас-герб. Міјан
Сөвет-республикалөн ем-жө. Міјан-герб — чар-
ла да мөлөт, уліас РСФСР - гіжөд. Чарла

да мөлөт петкөдлөны креста-
налые - өтүвтчөм. РСФСР - ыс
лоө: Россияса - Социал-Федер-
атив Сөвет-Республика. „Рос-
сияса“ - кывјыс гөгөрвоана.
Мөд-кывјыс—„Социал“,—пет-
көдлө, мыј став-муыс да пабрік-
-заводјас капиталистјас - кыы
мырд-дөма, властыс уҗалые-јөз-

-кыын. „Федератив“ петкөдлө, мыј міјанын
ас-сорҗа-јөзөс оз увтыртны, најө аеныс
аслыныс законјас лөсөдөны да сы-серҗи і
вескөдлөны олөмнас. „Сөвет“-кывјыс петкөдлө,
мыј став-властыс рабочејөн да крестанінөн
бөрјөм-Сөветјас-кыын. „Республика“- кывјыс
петкөдлө, мыј міјанын сар абу, государствоөн
бергөдлөны бөрјөм-јөз.

С. С. Р. С.

Тажө шыпасјасө колө лыд-дыны со-кыҗи:
Социал-Сөвет-Республикајаслөн Сојуз.

Сөвет-власт оз җескөд некущөм-ас-сорҗа-
-јөзөс, леҗө овны быдөнлы, кодлы кыҗи бур-

жык кажитчө, сөмын мед сыыг мукөдлы ез вөв омө.л-ни. Медым капиталистјас - кипод - улө бара не сурны, ас-сорња јоз көсјыеисны мөда - мүдөс на-возын дорјыны, өтүвтчисны өти-Сојузө. Сојузө нырисны:

	Мед-ыжыд-кар.	Олыг-лыд
Россејјаса СФСР.	Мөскуа	100.400.000
Украинскеј ССР.	Карков	28.900.000
Белорусскеј ССР.	Мінск	4.925.000
Кавказсајса СФСР.	Тіпліс	5.800.000
Туркменскеј ССР.	Полторатск (Аскабад)	1.000.000
Узбекскеј ССР.	Самарканд	5.100.000

Мед-ыжыд-властыс Сојузын—Ставсојузса-Сөветјаслөн Сјезд (чукөртчылө өтчыл кык-воөн). Сјезд-костас мед-ыжыд-властыс Сојузын шусө „Тсентралнеј Исполнительнеј Комитет ССРС“. Сіјөс бөрјөны Ставсојузса-Сјезд-вылын.

Коді вескөдлө олөмөн.

Сіктјасын да грездјасын олөмөн-вескөдлыны бөјөны Селсовет.

Вөлөстын мед-ыжыд-властыс—вөлөстувса-сјезд. Сјезд-костас—Исполком (ВІК). Ујездын мед-ыжыд-властыс Ујезднеј-Исполком (Уисполком); областын да губерњаын—Обісполком да Губісполком.

Ставроосејјаса-Сјезд бөрјө Ставроосејјаса-Исполком (ВЦІК). Журалысын сені важөнсаһ-нін олө Калинин, М. І.

Ставроосејјаса-Исполком бөрјө Народнеј Комиссарјасөс торја-ужјас нуөдны.

М. И. Калинин.

А. И. Рыков.

Өні Народней-Комиссарјас - Сөветын жура- лысыс Рыков, А. И.

Төдмалөј, кушөм-уж нуөдөны селсовет да вөлөстувса
исполком.

Кыңи најөс бөрјөны?

Кыңи бөрјөны ујездней да областней исполкомјас?

Трынды-брынды.

(Сывсө балалајка-шы-улө).

Трынды-брынды, шондібан,

Со-мыј вистала ме тан:

дас-во оліс сөвет-власт,

Озыр-јөзлы лоі страст.

Буржуј сувтөдөма сін:

Сөвет-властыс-пө он мын!

Трынды-брынды, јөктө кок:

Гөллөн олөм абу лок,

Гөгөр лөсыд, гөгөр бур,

Вина јутөг гажмө јур.

Өні вөла менам ем,

Сөвет-властыд сетіс мем!..

Трынды-брынды, збојмі ме:

Буржуј, ічөт. өні те.

Көт те повчөдлан, ог пов.

Өні ачыл дыр он ов.

Сөвет-властлөн содө вын...

Трынды-брынды, трынды-брын!..

Јус.

Лыддө со-кушөм-нїга:

Карпинскіј. Медса-ыжыд-револутсіја му-вылас. 30 ур.

Гөрд - армия.

ССРС војутны оз көсҗы. Мiҗанлы колө шы-
һитөв-олөм, мед кыпөдны ассыным овмөс, да
лөсөдны, бурмөдны олөм. Сөмын капиталiстҗас
да помещиқҗас мiҗан-вылө пыр зыртчөны-да,
сыпонда лоө виҗны мiҗанлы јон, велөдчөм-гөрд-
-армия, лөсөдчыны воҗсаены накөд.

Сарскеј-власт дорҗис капиталiстҗасөс да по-
мещиқҗасөс.

Гөрд-армия дорҗө рабочеј-крестанаөс ка-
питалiстҗасые да помещиқҗасые.

Сарскеј-армияын опiтсерҗас генералҗаскөд
скөттуйын виҗисны салдатҗастө.

Гөрд-камаһдiрҗас салдатҗасыскөд олөны
јортҗас-моз.

Гөрд-армияын служитыгос унатор-вылө велөдөны, велөдөны лыд-дыны-гижны, газет лыд-дыны — журөн ужавны.

Гөрд-армияын вөлі	
1920-д-воын . . .	5.000.000-морт
1921 „ „ . . .	2.000.000 „
1922 „ „ . . .	1.000.000 „
1924 „ „ . . .	560.000 „
1926 „ „ . . .	500.000 „

Лыд-дөј ыга: Броңин. Ленин да Гөрд-армия. 20 ур.

Гөрд-салдатө-мунөм.

(Сывсө „Проводы“-ногөн).

Гөрд салдатө мунам ми
гортеаң ылө.

Том-јөз, гажажыка ти
ставөн ыылөј. (Кыкыс).

Важ-власт-дырји ветлісны
мијан-вокјас,
Сек салдатлые куллісны
лөзөз бокјас. (Кыкыс).

Выл-власт-дырји лоі мөд-
-дистсіпліна:
Он те нөјтөм, видөм төд,
он ју вина. (Кыкыс).

Гөрд-салдатөс сетөні
велөдөны,
Кыз роч-муын олөны
петкөдлөны. (Кыкыс).

Сен те төдны кутан пыр
вылтор уна,
Он ло важ-код пемыд-мыр,—
локтор вунө. (Кыкыс).

Газ, пішщаль да пулемјот
төдны колө.

Гөрд-салдатлөн, муса-јорт,
абу полөм.

Сіз-Паш.

Март-8-лун.

Тажö - празниксö лөсөдöма став-мувывса-
-нывбабасөс - öтүвтöм-куза. Мукöд-государ-
ствожасын-öд абү-на öткөд-алöма нывбабасөс
праванас мужикжаскөд. Сені нывбабас тажö-
-лунас чукöртчылöны корны аслыныс права,
корсöны туј мездыны каніталістжас-кiпод-
-улыс.

Сöмын сөвет-власт öткөд-алис нывбабасөс
праванас мужикжаскөд. Сөвет-Сојузын та-
жö-лунö нывбабас чукöртчылöны сорнитны:
кызі челадөс буржыка велöдны да аслыныс
велöдчыны, кызі кооперативжасын да мукöд-
-учреждениежасын ујсö бурмөдны, кызі кок-
көдны асыныс олөм.

Лыддөј нiга: Вiленскаја. Ставмувывса-нывбаба-праз-
ник-лун да челадөс быдтöм. 15 ур.

Нывбабас возмөстчöны.

Межадорын (Сыктив-у.) сөвет-бөрјөм-возын
нывбабас-костын нуөдiсны уна-сорни (бесе-
ды). Војдөр вöли вöлөтса делегаткажаслөн
өтласа чукöртчылөм, сесса быд-сиктын торжа-
-чукөртасжас. Уна сорнитiсны сөветö-бөрјы-
сан-уј-жылыс да нывбабаслы бөрјысiгөн
возмөстчөм-жылыс.

Колөм-во сөветö вескавлöма сöмын öтi
нывбаба. Таво најö шуiсны јонжыка матыет-
чыны ујас да унжык нывбабаөс бөрјыны
сөветö. Исполкомлыс ујсö ошкiсны. Шуiсны
возöвылö медеа-гöль-јозсö зiкөз мездыны вот-
жасыс.

Комі-аңлы.

Ен те төдлив долыдсө,
Нем ен аңыв кокһидсө,
Бытсө мыжө сурөмыд,
Ужөн, пикөн тырөмыд,
Олан чөв.

Ен те төдлив правасө,
Нуин быд-лок-, „славасө“,
Мезжив шытө пөдтисны,
Шоша-вылад рөттисны,—
Мез ез вөв.

Ен те вишкыв права-дор,
Сөмын төдлин пачвомдор.
Зувкјин потан луныс-лун,
Војын воштө тенсыд ун
Бөрдан пи.

Керка-карта ідралан,
Водтөң өтнад котралан,
Челадјастө ыштөдан,
Кың-мыј верман ештөдан,—
Пуө кі.

Сурлі шыгјөн овлыны,
Киссөм-паскөм новлыны,
Синва-н бантө мыскыны,
Верөс-нөјтөм кыскыны, —
Ој да ок!

Верөс мунө заводө,
Төнө щөщ-жө нуөдө;
Кер-дорө-кө мөдөдчө,
Те щөщ мунны лөсөдчы—
Лоас ноп.

Тажө олөм колөма,
Сөвет-власт-өд воөма.
Өні права тенад ем,
Сөвет кывзө шыасөм,—
Сувт да шу:

„Өтлас уж мем вичмөдөј,
Важ-лок пикыс личөдөј,
Чегам важ-дор-пикөдјас,
Пемыдинын кутөдјас,—
Вештам ру!“

Парма-зон.

Н. К. Крупенаја.

Лыддөй ыгајас.

Дмитріјева. Енө ескөй ынөмабуө. 7 ур.

Суровтсева. Гожа челад-ворсан-ин. 5 ур.

Степанов. Вера-жылыс сорныјас. 30 ур.

Жымын школа да велöдыг вöлі Номі-областын 1927-воын.

	Школа	Велöдыг
Сыктывдін-карын	3	11
Лемдін-кар-улын	75	114
Сыктыв-кар-улын	94	162
Кулөмдін-кар-улын	92	138
Ізъаын	37	64
Ставыс	301	489

Крестанка, велодчы мид-
дысны-ижны, — В. Т. Ленин.
шөктис велодчыны.

Уксава велодчыны мужод-
нысбабаос, отсав намы ве-
лодчыныс.

Шожды, мед сиктын (грез-
дын) вөли шрыс-жозос-гра-
мотао-велодан-школа.

Мсты школао велодчыны
асмыд-чельавтө.

Сн ековт нывжастө велод-
төр горкса-уш-понда. На-
жос-велодтөмы те жона
мыжа локан.

Шожды, мед мед-вождөр
велодчасны став-чельавтө
чөл-жозлөн.

Н. К. Крупская.

Кызі вердны да быдтыны кагајасӱс.

Мед кагаыд вӱлі ронвѣца, колӱ тӱдны кы-
зі мыјӱн вердны сѣјӱс, колӱ кужны дӱзӱрѣтны.

Кагаыд-кӱ вѣмас, колӱ нуны сѣјӱс болны-
чаӱ, лѣбӱ петкӱдлыны докторлы.

Кызі вердны ічӱт кагаӱс?

Быд мамлы, кӱсјӱ-кӱ быдтыны ронвѣца-ка-
гаӱс, колӱ тӱдны со-мыјјас: колӱ вердны арӱс-
жынјӱз кагаӱс куш-мам-јӱлӱн; вердны суткѣ-
нас вѣтыс, лѣбӱ квајтыс, быд-кујѣм-час-бӱрын.
Војын некущӱма оз ков вердны.

Бӱрдны-кӱ кутас кагаыд војын, да і луннас
вердан-кадӱзыс, секі колӱ сетны сылы кы-
мынкӱ-палъ јумов нузӱдлӱм-ва. Велалас-да,
вердӱм-костын оз кут корны сојныс. Војјасын
бура мӱдас узны-і, мамыслы сетас шӱјтчӱг

Быд-ноңӱдѣг колӱ ноңӱдны сӱмын ӱгѣ-но
ныс. Мӱдыс-ноңӱдѣгӱн мӱд-ноң-сӱ-нын сетны
пыр сѣзі најӱс вежлавны. Ноңӱдчӱм-возвылын
кѣјастӱ да ноңтӱ колӱ мыскыны нузӱдлӱм-
ваӱн. Рузум-ноңӱн некущӱма оз ков ноңӱд-
ны кагатӱ, сыыс кагаыдлӱн вомпыщкӱсыс да
кынӱмыс вермасны вѣмыны.

Квајт-тӱлыс-бӱрын ноңӱ сетны кагалы ман-
неј-рок, кѣселъ, јажашыд.

10—12-д-тӱлысын колӱ кагаӱс ноңасӱмыс-
дугӱдны. дугӱдны колӱ арын, а оз гожӱм-
-кежлӱ.

Кызі візны ічот кагаос.

Кага-гөгөрыд мед быдлаті сөстөм.

Кагатө колө быд-лун шонид-ваон мые-кавны. Нөтчид оз ков кагалы сүјны вомас чуңјастө. Оз ков кагатө төбны, мед кинас-кокнас сјјө пыр вермас вөрөдчыны. Төбөмөн вірыс оз вермы бура ветлыны.

Кагатө колө візны југыд-інын, сөстөм-сынөда-інын-да. Нөтчид оз ков сјјөс гычөдны (лајкјөдлыны). Быд-лун колө петкөдлыны ывлавылө. Оз ков воң велөдны нукавны, сы-понда кагаыд вермас гөрба лоны, сурса-лыыс чукултчас. Сізі-жө оз ков воң сувтөдны. Ҷон-віңа-кага кутас нукавны 6—7-төлысеан, сувтас—арөс-бөрті.

Лыддөј со-кущөм-һагајас:

Сперанскіј. Быдтысые-мамјаслы. 20 ур.

Россијскіј. Нывбаба-віөмјас. 24 ур.

Горбов. Сөстөм-олөм — Ҷонвіңа-олөм. 20 ур.

Сөстөма-олөмын Ҷонвіңалун.

Віөмјас олөны буса-інын, һајт-інын. Сы-понда оланінтө, паскөмтө да тушатө колө візны сөстөма.

Оланінтө колө чышкыны көтөдөм-корөөн, мед бусыс оз кај. Керка-пыщкөстө быд-асыв і рыт колө төлөдны, выт-сөстөм-сынөд мед сетчө пырас.

дөрөм-гачтө неслаеігөн нуны кунва-пін.

Сојөм - возвылын кјјастө колө мыскыны мајтөгөн.

Быд-вежон колө пывсыны да улыс-дөрөм-гачтө вежны.

Колö зикöз бырöдны гутјасöс, тојјасöс, лудикјасöс, пыщјасöс: на-пыр вужöны уна-пöлöс-виеöмјас.

Лыддöј со-кущöм-ныгајас:

Горбов. Сöстöм-олöм—зöнвиза-олöм. 10 ур.

Россијскіј. Гут разöдö виеöмјас. 7 ур.

Фалкнер. Лоам ми јонöс, зинвизаде-да, 1 ч. — 55 ур.
И ч. — 40 ур.

Вужан-виеöмјас-јылыг.

Вужан-виеöмыд ем зев уна еикас: колера, бивиеöм, пекі, чакотка, локвиеöм (сипітис), лудöм да мукöд.

Тажö-виеöмјассö наекöдöны, вужöдалöны öтi-вылыг мöд-вылö вывті-поснiдiк, сiнмөн-адзытöм-гагјас. Морт пыщкö најö вескаласны да сiстöны јасö, сојöны - жыбöдöны сiјöс, пекöдчöны пыр вожö. Виеыг-мортсаян виеöмыс вужö мöдлы сојан-јуанөн, көлүјөн, бусөн, окасiгөн, кiасiгөн.

Чакоткаа-морт.

Сывöсна виеылы оз ков кытчö - сурö сöлавны: дул - кашелыд - коемас да бусö нөрö, — зöнвиза-мортлы вомас пырас. Колö сојны-јуны торја-дозыг, чышкысны торја-кузчыш-јанö. Оз ков окасны некöдкöд, окавны öбраз-јас-да. дарјасны оз ков-ны.

Коміјас унаөн виеöны чакоткаөн (прөс-туда, ты-сiемöм) да локвиеöмөн. Мыјөн ка-

җалан сiҗö-вiсөмҗассө, колö ödjөнҗык мунны бурдöдчыны доктор-dinö. Еновтчан-кө, jона вiсман, верман кувны. Унаөс мукödөс вiсмö-дан-daj.

Вiна-juöm торкö мортлыг зонвiҗасö.

Вiна-juöm-помыг унаөн чакоткаөн вiсмöны. Улын таблитса петкөдлө, кымын куцöм-вiна-juыг 1000-морт-пыщкыг кулö чакоткаөн.

Водн 1 - ведра-вiна-juыг-яс-пыщкыг кулö 33-морт.

$1\frac{1}{10}$	"	46	"
$1\frac{4}{10}$	"	65	"
$2\frac{1}{2}$	"	96	"
$2\frac{9}{10}$	"	105	"

Кыҗi töдчö вiна-juöm кага-ваjöm да кага-кулöм-вылö:

	Челадасiгөн торкөм	Кага кулöм
Вiна-juтöм-баҗ-мамлөн	1,8 %	13 %
Еща-вiна-juыг-яслөн	5,3 %	23,2 %
Уна-вiна-juыг-яслөн	7,1 %	32 %

Маж-1-лун.

39-во-нын колi, кыҗi рабочеjҗас-пыщкыг бөрjöm-jöz уна-государствоыг чукөртчылысны да лөсөдiсны празнуjтны Маж-воҗа-лун.

Сексан быд-во Маж-воҗа-луно рабочеjҗас му-пастаын шыбытöны уҗ пабрiк-заводҗасын, петöны улiчаö гөрд-плагҗасөн, сылöны сылан-кывҗас асланыс мездлун-корөм-jылыг.

Тажö-луннас рабочеjҗас петкөдлöны озыр-җаслы асыныс вын. Мукöd-государствоҗасын,

көні властыс озырјас-кыын-на, Мај-воҗда-лун-
-празнујтны рабочејјаслы бурөн оз леҗны:
вөтлалөны, разөдөны најөс улычајасые,—лыј-
лөны. Озырјас полөны рабочејјас-өтувтчөмые.

Сөмын ССРС - ын празнычајтөм - торкыејас
абүөе.

Лыддөј ыга:

Ејснер. Мајса-мед-воҗда-лун. 17 ур.

Вын-петкөдлан-лун.

Гажа-тулыс
бара воіс,
воіс
төлыс
Мај.

Талун
празнык,
Ыҗыд-празнык:
талун
Первој-Мај.

Плаҗас-бөрыс
улыч-куҗа
кысө бытө
гез:

Празнычајтө
асыс празнык
өөкыд-ужөн-
-олыс-јөз.

Талун
өөкыд-ужөн-
-мыреыс-јөзмөн
вын-петкөдлан-
-лун.

Тажө-празнык-вөсна
вірјас кіетөм
міјан
ез-на
вун.

Јі-нын кывтө...
Көнкө ылын
вежөдө-нын
јаг.

Уна, уна
міјан-воҗын
мунө гырыс-
-плаг.

Шпаргө-төвзө,
југыд — дөвзө,
дөвзө,
бытө
бі.

Празнычајтны
быдөн петіс.
петіс

баг і
пі.

Шонді ымкөдасө,
ворсө:

„Југыд менам
бан!“

Кылө таргө,
збоја саргө
гора-
-барабан
піонерлы,
комсомоллы—
та-та-
ра-та-
-там;

важсө, локсө
ставсө сотны—
гу-ра,
га-ра-
-там;
олөм вылые
бурөс течны—
та-та-
ра-та-
-там;
налы тужө
сijө сетны
тырмас менам
сам—
та-та-
ра-та-
-там.

Тажө
саргөм-шые
быдмас
коркө
ыжыд-
-гым.

Разөбтас да
кольө сөмын
важ-олөмсыс
ным.

Барабанјас пионерлөн
помтөм,
быртөм
вын;
кырныш-чукөр-шые
некод
бурөн, дерт,
оз мын.

Ставмувывса-
-капиталсө
вермас
Ленинизм.

Тажө посны
том-уловыс
вөчас
Коммунизм.

Бija-өгыр.

Интернатсионал.

Сувт, четчы, јорөм-,дорөм-војтыр!
Сувт, щыглы-кулые-,бөрдые-јөз!
Пөс-виртө пузөд, палөд ојбыр,
Мед сөдөм өзјө бiын-моз.
Став-мувыв-пежсө зiкөз гөрам,
Лок-вужсө бертам, мед оз пет.
Mi долыд-олөм вылые дорам:
Kод вөли щыг, мед лоас пөт.

Тажө-кыпөдчөм мијан
Мувыв-мед-бөрја-кое.
Сувт, ужалыс-јөз-пијан,
Став-ембур аслыд боет!

Оз еетны сарјас лıчыд олөм,
Оз кіссы јенсаң кїнөмтор.
Ас-вынөн бостны быдөн колө,
Став-тілгыс-пессые мїјан-дор.
Мед мынлас горшые чорыд-гөрөд,
Мед му-пыр мунас мустөм-тор,
Бост мувыв-нежсө путкылт, пөрөд,
Јон дае-пөс-вывсыд шудтө дор!

Тажө-кыпөдчөм мїјан
Мувыв-мед-бөрја-кое.
Сувт, ужалыс-јөз-пїјан,
Став-ембур аслыд бост!

Мыј муыс лептө, ставыс мїјан,
Быд-ујсө вермө вына-сој.
Став-дыша-горшсө нөдтам біөн,
Коді оз ујав, мед оз сој.
Оз зев-дыр курксы кырныш-чукөр,
Мі регыд індам олан-ін.
Бур-асыв савкјө кыа-југөр,
Гөрд-міча-шонді еетас вын.

Тажө-кыпөдчөм мїјан
Мувыв-мед-бөрја-кое.
Сувт, ужалыс-јөз-пїјан,
Став-ембур аслыд бост!

КЫҢИ ГИЖНЫ КЫРЫМПАС, ШЫӨДЧӨМ да НОРАСОМ.

КЫРЫМПАС.

1928-д-васа-мај-15-д-лунө, ме, Вьлгорт-вөлдөтса-Көщпюн-
-өиктые крестаньн, Педөр Васильович Шешуков, бөстө 70-шајт
-өм Вьлгортса волісполкомыг 3 пкап да 2 пызан вөчөмыг.

Педөр Шешуков.

1928-д-в. мај 15-д-лун.

Межадорса Мөда-мөдлы-отсасан-комітетө.

Межадор-вөлдөтса Картаөиктые крес-
таньн Педөр Мікајлөвич Мікулысан

ШЫӨДЧӨМ.

Көра Комітететыг вөдөсөн 50 кг.-су да 30 кг.-ід-көјдыс.
Вөдөсө көсјыса мынтыны арнас, вартчөм-бөрын.

Педөр Мікулын.

1928-д-в. апрель-7-д-лунө.

КӨСЛЫГОМ.

1928-д-васа-јун-14-д-лунө ме ужді Вьлгортса-уждысан-
-товарішществоыг комын (30)-шајт-өм вөт-төлыг-кежлө. Уж-
-жөсө көсјыса мынтыны мөд-во, март-14-д-лунө.

Урчөтөм-срокын-кө ужжөсө ог вермы мынтыны, товаріш-
щество вермас перјыны сөјөс сүдөн.

Вьлгорт-вөлдөтса Көщпюн-өиктые-граждааньн

Петыр Мікајлөвич Забојев.

1928-д-васа-јун-14-д-лун.

Сузöдöј ставный „КОМІ-СІКТ“-ныңа крестана-газет да „ОРДЫМ“-ныңа комі-журнал.

Газетас да журналас гижöны: сöвет-власт да ВКП-партия-ужалöм-жылыс, сиктса-олöм-жылыс, крестана-олöм да овмöс-бурмöдöм-лөсöдöм-жылыс, коперативжас-жылыс, кызи олöны ССРС мукöдлаын да мукöд-государствожасын, да уна-на мукöд-тор-жылыс.

Газет да журнал-ним	Газет да журнал-дон.			
	1-тöлыс-кежлö	3-тöлыс-кежлö	6-тöлыс-кежлö	Во-кеж-лö
„Комі-сікт“	15-ур.	45-ур.	80-ур.	1-ш. да 50-ур.
„Ордым“	30—	90—	1-ш. да 80-ур.	3-ш. да 60-ур.

Газет да журнал-вылö гижсыны сиктжасын позö пимö-новлөдлысжас-ордын. Карын—Комі-ныңа-лезан-инын.

А Д Р Е С А С.

<p><u>Нообинса</u>-пошта от.</p> <p>Кулөмдин-у:</p> <p><u>Сылакиан-ур.</u></p> <p><u>Айткина</u></p> <p>Анна Павловналы.</p>	<p>Марса ингас</p>
--	------------------------

Москва „34”

Марка-
інтас

Арбат. Денешний пер.
д. 16, кв. 6.

Сажину
Павлу Борисовичу.

Заказнеј.

Марка
інтас

Сыктывдін - кар.

Інтернаціональнеј ул.

25 к. 4 п.

**Павел Мікулајовіч
Гараварлы.**

А. Н. Вековасаң. Сыктыв - к. - у.,
Віџин-в. Бөрө гр.

Кычӱ тыртны бланок газет-сүзөдигөн.

ОТРЕЗНОЙ КУПОН

ПЕРЕВОД

на 1 р. 50к.

Отправитель: Табов Павел Микулаевич

Адрес отправителя: Вивер-б. Кулөйдүңүз Луң-үр.

ПЕРЕВОД по ПОЧТЕ

на 1 р. 50к.

(Подготовить сумму руб. прописью, а все остальное цифрами)

№

(по получат. отметке)

Куда: Сиктыведін-каро

Вадорковь-үр. 4-д-А-кер

кому: "Колі-Викт"-газет-редакция.

СЛУЖЕБНЫЕ ОТМЕТКИ:

№

(по реестру ф. 76 Б).

Подпись приемщика

Никаких пометок, поправок и дополнений не допускается.

СЛУЖЕБНЫЕ ОТМЕТКИ

в документах, выходящих в исполнение после оплаты

РАСПИСКА ПОЛУЧАТЕЛЯ.

Указанную на обороте сумму

получил, 192 г.

Подпись

Для правильного сообщения

Жора истины
ны выны Колі-Викт-газетто во-иж со-куцол адрес берти: Вивер-б. Кулөйдүңүз Луң-үр. Табов Павел Микулаевич. 1928-60-11/5-дд

Вспомогательная отметка

Вспомогательная отметка

Метріческой муртасјас.

Кілометр = 1000-метр.
Метр . = 100 саңгіметр.

Тонна . = 1000-кілограмм.
Кілограмм = 1000 грамм.

Рочö да метріческой-муртöсö вужöдан-таблїтса.

Кілометр — км = 1 верст (31-сывтöг).
Метр . . — м = $1\frac{1}{2}$ арш. ($1\frac{1}{2}$ вершöктöг).
Саңгіметр — см = $\frac{1}{4}$ вершöклөн.
Гектар . — га = 2200-сыв.
Лїтр . . — л = $1\frac{2}{3}$ бутыл.
Тонна . — т = 61 пуд.
Кілограмм — кг = $2\frac{1}{2}$ пунт (6 зöлөтнїктöм).
Грамм . — г = $\frac{1}{4}$ зöлөтнїк.

Верст . . = 1067-м. (1.07-км.)
Сыв . . = 2-м.
Аршын . = 71-см.
Бутылка = $\frac{6}{5}$ -л.
Ведрa . = $12\frac{1}{4}$ -л.
Пуд . . = $16\frac{1}{2}$ -кг.
Пунт (тув) = 410-г.
Зöлөтнїк = $4\frac{1}{2}$ -г.

Револьүтсионней-празнїкјас.

1. Октабрса-револүтсїја нојабр—7-лун.
2. В.-І.-Леңін-кулан-лун јанвар—21 ..
3. Рабочејјасöс лыјлан-лун Пітірын 1905 воö . јанвар—22 ..
4. Гөрд-армїја-лун певраль—23 ..
5. Ставмуывса-нывбаба-празнїк-лун март—8 ..
6. Певральса-револүтсїја март—12 ..
7. Парїжса-Коммуна март—18 ..
8. Рабочејјасöс лыјлан-лун Лена-ју-вылын . апрель—17 ..
9. Леңінлөн чужан-лун апрель—23 ..
10. Ужалыс-јöзлөн вын-петкөдлан-лун мај—1 ..
11. Комї-автономїја-лөсөдан-лун мај—6 ..
12. ССРС-лөсөдан-лун јул—6 ..
13. Öтүвтчөм-том-јöзлөн-лун—сеңтабр-тöлығын мед-воzza-вөс-кресеңна.

ВЕЛӖДЫҢАСЛЫ.

ТажӖ-буквар лӖсӖдӖма җон-кывјӖн-велӖдан-серте (аналитико-синтетический метод целых слов).

Буквар нуӖдӖ велӖдчыҗасӖсӖ кокны-торҗассаҗ «ӖкыдҗыкӖ, тӖдсаҗ тӖдтӖмҗыкӖ. Мед-војдӖр колӖ велӖдны торҗӖдлыны горнысӖ торҗа-кывҗас-вылӖ (анализ) да бӖр најӖс ӖтлаӖдны (синтез).

Сы-бӖрын колӖ велӖдны торҗӖдлыны кывҗасӖ кывјӖтӖд-җас-вылӖ (на слог) да бӖр најӖс ӖтлаӖдны. Сесеа кывјӖтӖд-җасӖ торҗӖдлыны шыпасҗас-вылӖ (на звуко-буквы) да бӖр најӖс ӖтлаӖдны.

Гора-шыҗас торҗӖдӖны кывјӖтӖд-помыҗ, гуса-шыҗас — кыв-помыҗ.

ГӖжны колӖ велӖдны быдса-кывјӖн-җӖ: мед-воҗҗа-уроҗҗас-вылас велӖдчыҗас рӖсујтӖны печатнеј кывҗас, мед налы јонҗыка јурас пырас, мед оз вунӖдны, а в-Ӗд-лытбоксаҗ заводӖтӖны гӖжны лучкӖ.

Җеҗныд-ика вӖстала, кыҗӖ велӖдны мед-воҗҗа-уроҗҗасас.

Мед-воҗҗа-уроҗ.

КолӖ вајны уроҗ-вылӖ шыпасҗас (разрезная азбука), шыпас-пукталан-җаҗ да шыпасҗасыҗе вурӖм лыбӖ клејӖтӖм кык-кыв: „му“ да „уна“.

ГорҗӖтасны, тӖдмаҗасны велӖдчыҗаскӖд да букварыҗе мед-воҗҗа-серпасӖ-вӖдлалӖм-бӖрын, вурӖм-шыпасҗас-петкӖд-лӖг-тырҗӖ, велӖдыҗе гора лыдӖдӖ „му“. ВелӖдчыҗас сы-бӖрсеа сӖјӖ-кывсӖ лыдӖдӖны ставныҗе ӖтпырҗӖн.

— Муыҗе Ӗте абу?— јуалас велӖдыҗе.

— Уна,— шыҗасны велӖдчыҗас.

ВелӖдыҗе җаҗҗӖ „му“-кывкӖд Ӗте-вӖҗӖ сывтӖдӖдӖ кыв „уна“, лыдӖдӖ: „уна му“. ВелӖдчыҗас сӖјӖс лыдӖдӖасыҗе војдӖр ставныҗе Ӗтлаын, сесеа быд-морт торҗӖн.

Велöдые нöшта öтчыд лыддö сijöс, сувтыштлöмөн jуасö: кымын кыв ме лыдди?

Кущöм мед-воzza-кылыс? Мöдыс? Сесса велöдые щöктö петкöдлыны быд-кыв торjөн. Сы-бöрын велöдые воzza-кывсö вуждö бöрас да бара щöктö лыддыны, мыj лоас; щöктö петкöдлыны быд-кыв торjөн. Бöрвылас сеталö букварjас да сетыг лыддöны таjö-кывjассö да рiсуjтöны, мед оз вун.

М ö d - у р ö к .

Öтi-урöк-жынjыс мунö воzza-урöк-моз-жö. Велöдые сувтöдö жажjö кыв „уна“ да сувтыштлöмөн лыддö: „у-на“. Кымын пöрjö ме шуi таjö-кывсö? 2-пöрjö. Мед-возын мыj ме вiсталi? „У“. Сы-бöрын? „На“. Велöдые торjödö (вундö) „уна“ кывсö „у“ да „на“-вылö. Лыддöны торjөн. Сесса велöдые бöр öтлаалö најöс, щöктö лыддыны тыр кыв öтпырjөн. Сы-бöрын тöд-малöны „пу“ кыв.

К о j м ö d - у р ö к .

Урöк-жынjыс мунö воzza-урöкjас-моз-жö. Мöд-жынас „муна“-кывjыс jансöдöны „а“ да „у“ шыпасjас. Велöдые „муна“ кывсö сувтöдö жажjö. Воjдöр „муна“ торjödöны кывjitödjас-вылö. Сесса велöдые jуалö: мыj кылö мöд-кывjitöd-помас? „А“, шуасны велöдчысjас. Велöдые петкöдлö велöдчысjаслы „а“ шыпас, сувтöдö сijöс торjөн дöска-вылö. Уна „а“ шыпас-кö сылөн ем, мукöдсö сетö велöдчысjаслы. Сiзi-жö „а“ jансöдöны „пула“ да „расö“ кывjасыс.

Сесса „а“-моз-жö велöдчöны jансöдны „у“-шыпас. Тöд-масöны „у“-шыпасөн. Лыддöны букварыс 3 лытбок. Корсöны комi-газетjасыс да нiгаjасыс тöдса-кывjitödjас:на, пу, му, ма.

Сiз воzö уж нуöдны, мукöд-урöкjас-вылын.

ИИВ. № 5321

2364

4-82

дон-мынтытӧг

Бесплатно

НА ЗЫРЯНСКОМ НАРЕЧИИ ЯЗ. КОМИ

И. В. ЖЕРЕБЦОВ. Бунварь для взрослых: „БУДЕМ ВСЕ УЧИТЬСЯ“

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СССР
МОСКВА, ЦЕНТР, НИКОЛЬСКАЯ, 10